

58. సూరహ్ అల్-ముజాదిలహ్

అల్-ముజా(ది)దలహ్: వాదించటం. ఈ 10 మదీనా సూరాహ్ల సమూహంలో ఇది 2వది. ఇస్లాంకు ముందు 'అరబ్బులలో స్త్రీలపై జరిగే అన్యాయాన్ని గురించి మరియు దానిని నిషేధించడం గురించి ఇందులో వివరించబడింది. ఇది దాదాపు 4-5 హిజ్రీలో అవతరింప జేయబడింది. ఇది బహుశా సూరహ్ అల్-అహ్జాబ్ (33) కంటే ముందు అవతరింప జేయబడింది. 22 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు మొదటి ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. [(*)] వాస్తవానికి, తన భర్తను గురించి నీతో వాదిస్తున్న మరియు అల్లాహ్ తో మొర పెట్టుకుంటున్న ఆ స్త్రీ మాటలు అల్లాహ్ విన్నాడు.¹ అల్లాహ్ మీ ఇద్దరి సంభాషణ వింటున్నాడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ సర్వం వినేవాడు, సమస్తం చూసేవాడు.

2. మీలో ఎవరైతే తమ భార్యలను జిహార్ ద్వారా దూరంగా ఉంచుతారో! అలాంటి వారి భార్యలు, వారి తల్లులు కాలేరు. వారిని కన్న

1) ఇక్కడ 'ఖాలహ్ బిన్త్ మాలిక్ బిన్ స'అలబహ్ (ర. 'అన్హా)ను ఆమె భర్త ఔస్ బిన్ 'సామిత్ (రది. 'అ.) "జిహార్ చేసినందుకు ఆమె మొరపెట్టు కుంటుంది. దానికి అల్లాహ్ (సు.త.) ఆదేశం వచ్చిన తరువాత, అది నిర్మాణించబడిన విషయం ఈ సూరహ్ యొక్క 1-4వ ఆయతులలో పేర్కొన బడింది. "జిహార్ - అంటే, "నీ వీపు నాకు నా తల్లి వీపు వంటిది." అని తన భార్యను తాకకుండా దూరముండటం. మరియు ఆమెకు విడాకులు కూడా ఇవ్వకుండా ఉండటం. ఆమె దైవప్రవక్త (స'అస) దగ్గరకు వచ్చి ఈ ఆచారాన్ని గురించి వాదులాడింది. అప్పుడు ఈ ఆయతులు అవతరింపజేయబడ్డాయి. (అబూ-దావూద్) ఇంకా చూ. 33:4. స్త్రీ తన భర్త నుంచి విడాకులు తీసుకోగోరితే దానికి సంబంధించిన ఆదేశానికి చూ. 2:229. దానిని ఖుల్ అంటారు.

వారు మాత్రమే వారి తల్లులు.² మరియు నిశ్చయంగా, వారు అనుచితమైన మరియు అబద్ధమైన మాట పలుకుతున్నారు. మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ మన్నించే వాడు, క్షమాశీలుడు.

3. మరియు ఎవరైతే తమ భార్యలను జిహార్ ద్వారా దూరంచేసి తరువాత తమ మాటను వారు ఉపసంహరించుకోదలిస్తే! వారిద్దరు ఒకరినొకరు తాకకముందు, ఒక బానిసను విడుదల చేయించాలి.³ ఈ విధంగా మీకు ఉపదేశమివ్వబడుతోంది. మరియు మీరు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్ ఎరుగును.

4. కాని ఎవరైతే ఇలా చేయలేదో, అతడు తన భార్యను తాకకముందు, రెండు నెలలు

2) మీరు: "జిహార్ - అన్నంత మాత్రాన్నే మీ భార్యలు మీతల్లులు కారు, మిమ్మల్ని కన్న వారే మీ తల్లులు.

3) ఇక్కడ దాని పరిహారం చెప్పబడుతోంది. ఒక బానిసను విడుదల చేయించాలి, లేక రెండు నెలలు ఎడతెగకుండా ఉపవాసాలుండాలి, లేక 60 మంది పేదలకు, ప్రతివానికి 2 ముద్లు అంటే 1.25 కిలో గ్రాములు ధాన్యం ఇవ్వాలి లేక కడుపు నిండా అన్నం తినిపించాలి. వారందరికీ ఒకేసారి తినిపించవసరం లేదు. వేర్వేరు సమయాలలో తినిపించవచ్చు. (ఫత్త్ అల్-ఖదీర్).

వరుసగా ఉపవాసముండాల్సి. ఇది కూడా చేయలేనివాడు, అరవై మంది నిరుపేదలకు భోజనం పెట్టాలి. ఇదంతా మీరు అల్లాహ్ ను మరియు ఆయన ప్రవక్తను దృఢంగా విశ్వసించటానికి. మరియు ఇవి అల్లాహ్ నిర్ణయించిన హద్దులు. మరియు సత్యతిరస్కారులకు బాధాకరమైన శిక్ష పడుతుంది.

5. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తను వ్యతిరేకించేవారు, తమకు పూర్వం గతించినవారు అవమానింపబడినట్లు అవమానింపబడతారు. మరియు వాస్తవానికి మేము సృష్టించిన సూచనలను (ఆయాతలను) అవతరింపజేశాము. మరియు సత్య తిరస్కారులకు అవమానకరమైన శిక్ష పడుతుంది.

6. అల్లాహ్ వారందరిని మరల బ్రతికించి లేపి, వారు చేసినదంతా వారికి తెలిపే రోజున వారు (తాము చేసినదంతా) మరచిపోయి ఉండవచ్చు, కాని అల్లాహ్ అంతా లెక్కపెట్టి ఉంచుతాడు. మరియు అల్లాహ్ యే ప్రతిదానికి సాక్షి.

7. ఏమీ? నీకు తెలియదా? నిశ్చయంగా, ఆకాశాలలో మరియు భూమిలోనున్న సర్వమూ అల్లాహ్ కు తెలుసునని? ఏ ముగ్గురు కలిసి రహస్య సమాలోచనలు చేస్తూవున్నా ఆయన నాలుగవవాడిగా ఉంటాడు. మరియు ఏ అయిదుగురు రహస్య సమాలోచనలు చేస్తూవున్నా ఆయన ఆరవవాడిగా ఉంటాడు. మరియు అంతకు తక్కువ మందిగానీ లేక అంతకు ఎక్కువ మందిగానీ ఉన్నా ఆయన వారితో తప్పక ఉంటాడు. ⁴ వారు ఎక్కడ వున్నాసరే! తరువాత ఆయన పునరుద్ధాన దినమున

4) అంటే అల్లాహ్ (సు.త.) తన జ్ఞానంతో వారితో ఉంటాడు.

వారు చేసిన కర్మలను వారికి తెలుపుతాడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ కు ప్రతి విషయం గురించి బాగా తెలుసు.

8. ఏమీ? నీకు తెలియదా (చూడటంలేదా)? రహస్య సమాలోచనల్ని నిషేధించటం జరిగినప్పటికీ! వారు - వారికి నిషేధంపబడిన దానినే - మళ్ళీ చేస్తున్నారని? ⁵ మరియు వారు రహస్యంగా పాపం చేయడం - హద్దులు మీరి ప్రవర్తించడం మరియు ప్రవక్త ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించడం గురించి - సమాలోచనలు చేస్తున్నారని! (ఓ ము'హమ్మద్!) నీ వద్దకు వచ్చినప్పుడు, అల్లాహ్ కూడా నీకు సలాం చేయని విధంగా, వారు నీకు సలాం చేస్తూ, తమలో తాము ఇలా అనుకుంటారు: ⁶

5) ఈ ఆయత్ మదీనా యొక్క యూదులను మరియు కపట విశ్వాసులను గురించి పలుకుతుంది. వారు ఉన్న చోట నుండి ముస్లింలు పోతూ ఉంటే, వారు గుసగుస లాడేవారు, దానికి ముస్లింలు, వారు తమను గురించి ఏదైనా దురాలోచనలు చేస్తున్నారేమో! లేక ముస్లింల సైన్యం మీద ఏదైనా శత్రువుల సైన్యం దాడిచేసి వారికి నష్టం కలిగించిందేమో! అని భయపడేవారు, కావున దైవప్రవక్త (స'అస) ఇట్టి గుసగుసలను నిషేధించారు. అయినా వారు కొంతకాలం తరు వాత మళ్ళీ ప్రారంభించారు. ఆ సందర్భంలోనే ఈ ఆయత్ అవతరింపబడింది. చూ. 4:114.

6) అల్లాహ్ (సు.త.), మిమ్మల్ని పరస్పరం 'అస్సలాము' అలైకుము వ రోహ్ మత్తుల్లా' మీకు శాంతి కలుగు గాక! అని, చెప్పుకోండి. అని ఆజ్ఞాపించాడు. కాని యూదులు దైవప్రవక్త (స'అస)ను చూసినప్పుడు: 'అస్సాము 'అలైకుము.' అంటే మీకు చావు వచ్చుగాక! అని అనేవారు. కావున దైవప్రవక్త (స'అస) అలాంటి వారికి: 'వ 'అలైకుము.' అని

"మేము పలికే మాటలకు, అల్లాహ్ మమ్మల్ని ఎందుకు శిక్షించటం లేదు?" వారికి నరకమే చాలు, వారందులో ప్రవేశిస్తారు. ఎంత ఘోరమైన గమ్యస్థానం!

9. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు రహస్య సమాలోచనలు చేస్తే - పాప కార్యాలు, హద్దులు మీరి ప్రవర్తించటం మరియు ప్రవక్త ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘించటం గురించి కాకుండా - పుణ్య కార్యాలు మరియు దైవభీతికి సంబంధించిన విషయాలను గురించి మాత్రమే (రహస్య సమాలోచనలు) చేయండి. మరియు అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. ఆయన సన్నిధిలోనే మీరు సమావేశపరచబడతారు.

10. నిశ్చయంగా, రహస్య సమాలోచన పైతాన్ చేస్తున్నావ్. అది విశ్వాసులకు దుఃఖం కలిగించటానికే! కాని అల్లాహ్ అనుమతి లేనిదే అది వారికి ఏ మాత్రం నష్టం కలిగించజాలదు.⁷ మరియు విశ్వాసులు కేవలం అల్లాహ్ మీదే నమ్మకం ఉంచుకోవాలి.

11. ఓ విశ్వాసులారా సమావేశాలలో (వచ్చే వారికి) చోటు కల్పించమని మీతో అన్నప్పుడు, మీరు జరిగి, చోటు కల్పిస్తే, అల్లాహ్ మీకు విశాలమైన చోటును ప్రసాదిస్తాడు.⁸ మరియు ఒకవేళ మీతో

జవాబు ఇవ్వండి, అని అన్నారు. అంటే మీరన్నదే మీకు! ('స. బు'ఖారీ, 'స. ముస్లిం).

7) ఒకవేళ మీరు ముగ్గురు ఒకేచోట ఉంటే, మీరు మీలో ఒకడిని విడిచి మిగతా ఇద్దరు పరస్పరం గుసగుసలాడుకోరాదు! ఎందుకంటే అది, మూడో వాణ్ణి చింతకు గురిచేస్తుంది. ('స. ముస్లిం, 'స. బు'ఖారీ) అతడు అనుమతి ఇస్తే, మిగతా ఇద్దరు ఏకాంతంలో మాట్లాడుకోవచ్చు!

8) చూడండి, 14:22.

9) ఈ సమావేశాలు ధర్మసమావేశాలు జమ'అహ్ లోక ఇతర సమావేశాలు కావచ్చు!

(నమా'జ్ లోక జిహాద్ కు) లేవండి అని చెప్పబడితే! మీరు లేవండి. మరియు మీలో విశ్వసించిన వారికి మరియు జ్ఞానం ప్రసాదించబడిన వారికి అల్లాహ్ ఉన్నత స్థానాలను ప్రసాదిస్తాడు.¹⁰ మరియు మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

12. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు ప్రవక్తతో ఏకాంతంలో మాట్లాడదలీస్తే, మాట్లాడబోయే ముందు, ఏదైనా కొంత దానం చేయండి. ఇది మీ కొరకు ఉత్తమమైనది మరియు చాలా తేష్టమైనది. కాని (ఒకవేళ దానం చేయటానికి) మీ వద్ద ఏమీ లేకపోతే, నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత అని తెలుసుకోండి.

13. ఏమీ? మీరు (ప్రవక్తతో) మీ ఏకాంత సమాలోచనలకు ముందు దానాలు చేయవలసి ఉన్నదని భయపడుతున్నారా? ఒకవేళ మీరు అలా (దానం) చేయకపోతే అల్లాహ్ మిమ్మల్ని మన్నించాడు, కావున మీరు నమా'జ్ ను స్థాపించండి మరియు విధి దానం ('జకాత్) ఇవ్వండి. అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తకు విధేయులుగా ఉండండి.

మొదట వచ్చిన వారు విడివిడిగా దూరం దూరంగా కూర్చుంటే తరువాత వచ్చే వారికి చోటు దొరుకు తుంది. దైవప్రవక్త ప్రవచనం: 'ఏ వ్యక్తికి కూడా మరొక వ్యక్తిని ఆతని చోటు నుండి లోపి కూర్చోవటం సభ్యత కాదు. కావున మీరు సమావేశంలో కూర్చున్నప్పుడు దూరం దూరంగా కూర్చోండి.' ('స. బు'ఖారీ, 'స. ముస్లిం).

10) దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రవచనం: ఒక భక్తిపరుని ('ఆబిద్)పై ఒక జ్ఞానవంతుని ('ఆలిమ్) యొక్క ఆధిక్యత పూర్ణిమ రాత్రిలో, నక్షత్రాలపై చంద్రునికి ఉండే ఆధిక్యత వంటిది. ('ఇబ్నీ-'హంబల్, అబూ-దావూద్, తిర్మిజీ', నసాయి', ఇబ్నీ-మాజా. మరియు దారిమీ).

వాస్తవానికి మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును. (1/8)

14. * ఏమీ? అల్లాహ్ ఆగ్రహానికి గురిఅయిన జాతివారి వైపుకు మరలినవారిని నీవు చూడలేదా? వారు మీతో చేరినవారు కారు మరియు వారితోను చేరినవారు కారు. వారు బుద్ధిపూర్వకంగా అసత్య ప్రమాణం చేస్తున్నారు.

15. అల్లాహ్ వారి కొరకు కఠిన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాడు. నిశ్చయంగా, వారు చేసే పనులన్నీ చాలా చెడ్డవి.

16. వారు తమ ప్రమాణాలను డాలుగా చేసుకొని (ప్రజలను) అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధిస్తున్నారు, కావున వారికి అవమాన కరమైన శిక్ష పడుతుంది.

17. అల్లాహ్ (శిక్ష) నుండి కాపాడటానికి, వారి సంపదలుగానీ, వారి సంతానంగానీ, వారికి ఏ మాత్రం పనికిరావు. ఇలాంటివారే నరకాగ్ని వాసులు. అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు.

18. అల్లాహ్ వారందరినీ మరల బ్రతికించి లేపిన రోజు, వారు మీతో ప్రమాణాలు చేసినట్లు ఆయన (అల్లాహ్) ముందు కూడా ప్రమాణాలు చేస్తారు. మరియు దానివలన వారు మంచి స్థితిలో ఉన్నారని భావిస్తారు. జాగ్రత్త! నిశ్చయంగా, ఇలాంటి వారే అసత్యవాదులు!

19. షైతాన్ వారిపై ప్రాబల్యం పొందినందు వలన వారిని అల్లాహ్ ధ్యానం నుండి మరపింప జేశాడు. అలాంటి వారు షైతాన్ పక్షానికి చెందిన వారు. జాగ్రత్త! షైతాన్ పక్షానికి చెందినవారు, వారే! నిశ్చయంగా నష్టపోయేవారు.

20. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తను వ్యతిరేకిస్తారో! అలాంటి వారే, పరమ నీచులలో చేరినవారు.

21. "నిశ్చయంగా, నేను మరియు నా ప్రవక్తలు మాత్రమే ప్రాబల్యం వహిస్తాము." అని అల్లాహ్ వ్రాసిపెట్టాడు ¹¹ నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ మహాబలశాలి, సర్వశక్తిమంతుడు!

22. అల్లాహ్ మరియు పరలోకాన్ని విశ్వసించే జనులలో, అల్లాహ్ మరియు ఆయన సందేశపూరుణ్ణి వ్యతిరేకించేవారితో స్నేహం చేసుకునే వారిని నీవు పొందలేవు! ¹² ఆ వ్యతిరేకించేవారు, తమ తండ్రులైనా లేదా తమ కుమారులైనా లేదా తమ నోదరులైనా లేదా తమ కుటుంబంవారైనా సరే! ¹³ అలాంటి వారి హృదయాలలో ఆయన విశ్వాసాన్ని స్థిరపరచాడు. మరియు వారిని తన వైపు నుండి ఒక ఆత్మశక్తి (రూహ్) ఇచ్చి బలపరిచాడు. మరియు వారిని క్రింద కాలువలు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింప జేస్తాడు. అందులోవారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. అల్లాహ్ వారి పట్ల ప్రసన్ను డవుతాడు మరియు వారు ఆయన పట్ల ప్రసన్ను లవుతారు. ఇలాంటి వారు అల్లాహ్ పక్షానికి చెందినవారు. గుర్తుంచుకోండి! నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ పక్షం వారే సాఫల్యం పొందేవారు.

11) లాహి-మ'హ్-ఫూ'జ్లో వ్రాసిపెట్టబడిన విధి వ్రాతలో ఎలాంటి మార్పు జరగదు. ఇంకా చూడండి, 40:51-52.

12) చూడండి, 3:28, 9:24 మొదలైనవి.

13) చూడండి, 8:67.

59. సూరహ్ అల్-హాష్

అల్-హాష్: సమకూర్చటం, సమావేశపరచటం, ప్రోగు చేయటం, కూడబెట్టటం, సమీకరించటం. ఈ 10 మదీనా సూరాహలలో ఇది 3వది. 3వ హిజ్రీలో ఉహుద్ యుద్ధంలో ముస్లింలకు కొంత పరాభవం కలిగినందుకు, బనూ-నదీర్ తెగవారు ముస్లింలతో చేసుకున్న ఒప్పందాన్ని తెంపుకొని, మక్కా ముస్లిక్ ఖురైషులతో మైత్రి చేసుకొని విశ్వాసఘాతకం చేసినందుకు, వారిని రబీ' అల్-అవ్వల్ 4వ హిజ్రీలో మదీనా మునవ్వరహ్ నుండి వెడలగొట్టిన విషయం పేర్కొనబడింది. (2-7). సమాజపు కొన్ని ముఖ్య అంశాలు ఇందులో వివరించబడ్డాయి. బనూ-నదీర్ తెగవారిని గురించి ఈ సూరాహ్ అవతరింపజేయబడింది. కాబట్టి ఇది సూరహ్ అన్-నదీర్ అని కూడా అనబడుతుంది. ('సహీహ్ బుఖారీ'). వారిలో చాలా మంది సిరియాకు వెళ్ళి పోయారు. రెండు కుటుంబాలవారు మాత్రమే 'ఖైబర్ కు పోయారు. విశ్వాసులు, తాము సత్య సందులై దైవభీతిపరులైతే - సంఖ్యలో, ధనసంపత్తులలో మరియు యుద్ధ సామగ్రిలో తక్కువ ఉన్నా - సర్వశక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడు అయిన అల్లాహ్ (సు.త.) వారికి తప్పక సహాయం చేస్తాడని నమ్మాలి. 24 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు రెండవ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. ఆకాశాలలో నున్న సమస్తమూ మరియు భూమిలో నున్న సమస్తమూ, అల్లాహ్ పవిత్ర తను కొనియాడుతుంటాయి. మరియు ఆయనే సర్వశక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడు.

2. గ్రంథ ప్రజలలోని సత్యతిరస్కారులను మొదట సమీకరించిన (బనూ-నదీర్ తెగ) వారిని, వారి గృహాల నుండి వెళ్ళగొట్టినవాడు ఆయనే.¹ వారు వెళ్ళిపోతారని మీరు ఏ

1) దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రస్తానం చేసి మక్కా నుండి మదీనాకు వచ్చినప్పుడు మదీనా చుట్టు ప్రాంతాలలో మూడు యూద తెగలవారు ఉండే వారు. (1) బనూ-ఖైసూఖ్, (2) బనూ-నదీర్ మరియు (3) బనూ-ఖురైజ్. దైవప్రవక్త ('స'అస) వారందరితో సుంధి చేసుకుంటారు. బనూ-ఖైసూఖ్ తెగవారు తమ దౌర్జన్యాల వల్ల వెడలగొట్టబడతారు. దానికి చూడండి, 59:15 వ్యాఖ్యానం 2. బనూ-నదీర్ తెగవారు 3వ హిజ్రీలో, ముస్లింలకు ఉహుద్ యుద్ధరంగంలో కొంత నష్టం కలిగినందుకు, దైవప్రవక్త ('స'అస)తో తమ సుంధిని తెంపుకుంటారు.

మాత్రం భావించలేదు. మరియు అల్లాహ్

అతనిని చంపటానికి ప్రయత్నిస్తారు. ముస్లిక్ ఖురైషులతో కలిసి ముస్లింలను పూర్తిగా నిర్మూలించాలని పన్నాగాలు పన్నుతారు. అప్పుడు దైవప్రవక్త ('స'అస) వారితో: 'మాతో యుద్ధం చేయటానికి సిద్ధపడండి లేక మదీనా విడిచి వెళ్ళిపోండి!' అనే రెండు దారులు చూపుతారు. వారు వెళ్ళిపోవటానికి ఒప్పుకొని, పది రోజుల గడువు కోరుతారు. ఈ మధ్య వారు, కపట విశ్వాసుల నాయకుడైన 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉబైయ్యే' రహస్య సమాలోచనలు చేస్తారు. అతడు వారితో: 'మీరు యుద్ధం చేస్తే మీకు మేము రెండు వేల యుద్ధవీరులతో సహాయం చేస్తాము. కావున మీ కోటలను వదలి వెళ్ళకండి! ఒకవేళ ముస్లింలు మిమ్మల్ని వెడలగొట్టితే మేము కూడా మీ వెంటవస్తాము!' అని అంటాడు. అప్పుడు ముస్లింలు వారి కోటలను 21 రోజులు చుట్టుముట్టి ఉంచుతారు. 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉబైయ్యే' వారికి సహాయపడ నందుకు, ముస్లింల అనుమతితో తాము తీసుకోగల సామగ్రి తీసుకొని వెళ్ళిపోతారు.

నుండి తమను తమ కోటలు తప్పక రక్షిస్తాయని వారు భావించారు! కాని అల్లాహ్ (శిక్ష) వారు ఊహించని వైపు నుండి, వారిపై వచ్చి పడింది. మరియు ఆయన వారి హృదయాలలో భయం కలుగజేశాడు, కావున వారు తమ ఇంట్లను తమచేతులారా మరియు విశ్వాసులచేతులతో కూడా, నాశనంచేయించుకున్నారు. కావున ఓ పరిజ్ఞానం (కళ్ళు) గల వారలారా! గుణపారం నేరుకోండి.

3. మరియు ఒకవేళ అల్లాహ్ వారి విషయంలో దేశబహిష్కారం వ్రాసి ఉండకపోతే, వారిని ఈ ప్రపంచములోనే శిక్షించి ఉండేవాడు. మరియు వారికి పరలోకంలో నరకాగ్ని శిక్ష పడుతుంది.

4. ఇది ఎందుకంటే, వారు అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తను వ్యతిరేకించారు. మరియు అల్లాహ్ ను వ్యతిరేకించిన వాడిని శిక్షించటంలో నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ చాలా కఠినుడు.

5. (ఓ విశ్వాసులారా!) మీరు ఏ ఖర్జూరపు చెట్లను నరికివేశారో² లేక ఏ ఖర్జూరపు చెట్లను వాటి ప్రేళ్ళ మీద నిలబడేలా వదిలిపెట్టారో, అంతా అల్లాహ్ ఆజ్ఞతోనే జరిగింది. మరియు ఇదంతా అవిధేయులను అవమానించటానికి జరిగిన విషయం.

6. మరియు అల్లాహ్ తన ప్రవక్తకు, వారి నుండి ఇప్పించిన ఫయ్ అ కొరకు, మీరు గుర్రాలనుగానీ ఒంటలనుగానీ పరిగెత్తించలేదు.³ కాని అల్లాహ్ తాను కోరినవారిపై, తన సందేశహారునికి ఆధిక్యత నొసంగుతాడు. మరియు అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.

2) లీనతున్: ఒక రకపు ఖర్జూరపు చెట్టు. ఏ విధంగానైతే అజ్బా, బర్బీ ఉన్నాయో.

3) శత్తువు యుద్ధానికి ముందే పారిపోయి వదిలే సామగ్రిని - ఫయ్ అ - అంటారు. యుద్ధంలో విజయం పొందిన తరువాత దొరికే సామగ్రిని - 'గనీముహ్' - అంటారు. చూ. 8:41.

7. అల్లాహ్ తన ప్రవక్తకు ఆనగరవాసుల నుండి ఇప్పించినదానిలో (ఫయ్ అలో), అల్లాహ్ కు మరియు ఆయన ప్రవక్తకు మరియు అతని దగ్గరి బంధువులకు మరియు అనాధులకు మరియు పేదలకు మరియు బాటసారులకు హక్కు ఉంది.⁴ అది మీలో ధనవంతులైనవారి మధ్యనే తిరగ కుండా ఉండటానికి, ఇలా నిర్ణయించబడింది. మరియు ప్రవక్త మీకు ఇచ్చిన దానిని తీసుకోండి మరియు అతను మీకు నిషేధించిన దానికి దూరంగా ఉండండి. అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ శిక్షించటంలో చాలా కఠినుడు.

8. (దానిలో నుండి కొంత భాగంపై) తమ ఇంట్ల నుండి మరియు తమ ఆస్తిపాస్తుల నుండి వెడలగొట్టబడి, వలస వచ్చిన (ముహజిర్లకు) పేదవారికి కూడా హక్కు ఉంది. వారు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని మరియు ఆయన ప్రసన్నతను కోరుతున్నారు. మరియు వారు అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్తకు సహాయం చేస్తున్నారు. ఇలాంటి వారు, వీరే సత్యవంతులు.⁵

9. మరియు ఎవరైతే - ఈ (వలస వచ్చిన వారు) రాకపూర్వమే - విశ్వసించి వలస

4) యుద్ధబూటి / విజయధనం (మాలా 'గనీముహ్') నుండి, 1/5వ వంతులో మాత్రమే ఇలాంటి వారికి హక్కు ఉంది. కాని ఫయ్ అలో పూర్తి ఆదాయాన్ని ఇలాంటి వారిలోనే పంచాలి. ఎందుకంటే ఇక్కడ యుద్ధం చేసి గెలిచినవారంటూ ఎవరూ లేరు.

5) ఇందులో, ఫయ్ అ యొక్క ఒక భాగాన్ని వలస వచ్చినవారికి ఇవ్వాలని పేర్కొనబడింది. దానితో పాటు వలస వచ్చినవారి (ముహజిర్ల) గొప్పతనం కూడా వివరించబడింది. వారిని గురించి అల్లాహ్ (సు.త.) ఇలాంటి ఆయత్ అవతరింపజేసిన తరువాత కూడా వారి విశ్వాసాన్ని అనుమానించటం, ఖుర్ఆన్ ను తిరస్కరించటమే!

కేంద్రం (మదీనా)లో నివసిస్తూ ఉండేవారో! వారికి కూడా హక్కు వుంది. ⁶ వారు తమ వద్దకు వలస వచ్చిన వారిని ప్రేమిస్తారు. మరియు వారు (వలస వచ్చిన) వారికి ఏది ఇవ్వబడినా! దాని అవసరం తమకు ఉన్నట్లు భావించారు. మరియు తమకు అవసరం మున్నా వారికి తమ సొంత (అవసరాల) మీద ప్రాధాన్యతనిస్తారు. మరియు ఎవరైతే ఆత్మ లోభం నుండి రక్షింప బడతారో! అలాంటి వారు, వారే! సాఫల్యం పొందేవారు. ⁷

10. మరియు ఎవరైతే వారి తరువాత వచ్చారో! వారికి అందులో హక్కు ఉంది. వారు ఇలా అంటారు: "ఓ మా ప్రభూ! మమ్మల్ని మరియు మాకంటే ముందు విశ్వసించిన మా సోదరులను క్షమించు. మరియు మా హృదయాలలో విశ్వాసుల పట్ల ద్వేషాన్ని కలిగించకు. ⁸ ఓ మా ప్రభూ!

6) వీరు - ముహజిర్లు మదీనాకు రాకముందే - విశ్వసించిన, మదీనావాసులైన అన్యాయులు. ఫయ్ అ ధనం మొదట ముహజిర్లకు పంచిపెట్టబడినా, వీరు అసూయపడలేదు.

7) 'మిమ్మల్ని మీరు లోభం నుండి రక్షించు కోండి. ఈ లోభమే పూర్వకాలపు వారిని నాశనం చేసింది. అదే వారిని రక్షణానికే గురిచేసింది. మరియు వారు నిషిద్ధ ('హరామ్') వస్తువులను, ధర్మసమ్మతం ('హాలాల్') చేసుకున్నారు.' ('సహీహ్ ముస్లిం).

8) వీరు ఫయ్ అకు హక్కుదారులైన మరొక రకం వారు. వీరు సహాబీల తరువాత తరంవారు మరియు వారి అడుగు జాడలలో నడిచేవారు. వీరిలో తాబ'యీన్ మరియు వారిని అనుసరించిన వారూ మరియు పునరుత్థాన దినం వరకు ఈమాన్ లో ప్రవేశించే వారందరూ ఉన్నారు! ఇమామ్ మాలిక్ (ర'హ్య) ఈ ఆయత్ వ్యాఖ్యానంలో అన్నారు: 'రాఫజ్జీ ఎవరైతే 'సహాబా' (ర'ది.అన్ముమ్) లను దూషిస్తారో, వారికి ఫయ్ అ', ధనంలో భాగం లేదు. ఎందుకంటే అల్లాహ్ (సు.త.) 'సహాబా' (ర'ది.అన్ముమ్) లను పొగుడు

నిశ్చయంగా, నీవు చాలా కనికరించేవాడవు. అపార కరుణా ప్రదాతవు!" (1/4)

11.* (ఓ ముహమ్మద్!) కపట విశ్వాసులను గురించి నీకు తెలియదా? ⁹ వారు గ్రంథ ప్రజలలో సత్యతీరస్కారులైన తమ సోదరులతో, ఇలా అంటారు: "ఒకవేళ మీరు వెళ్ళగొట్ట బడినట్లయితే, మేము కూడా తప్పక మీతోబాటు వెళ్ళాము. మరియు మీ విషయంలో మేము ఎవ్వరి మాటా వినము. ఒకవేళ మీతో యుద్ధం జరిగితే, మేము తప్పక మీకు సహాయం పడతాము." మరియు నిశ్చయంగా వారు అసత్యవాదులు, అల్లాహ్ యే దీనికి సాక్షి!

12. కాని (వాస్తవానికి) వారు (యూదులు) వెడలగొట్టబడితే, వీరు (ఈ కపట విశ్వాసులు) వారి వెంట ఎంతమాత్రం వెళ్ళరు మరియు వారితో యుద్ధం జరిగితే, (ఈ కపట విశ్వాసులు) వారికి ఏ మాత్రం సహాయపడరు. ¹⁰ ఒకవేళ వీరు, వారికి

తున్నాడు. మరియు వారేమో 'సహాబా' (ర'ది.అన్ముమ్) లను దూషిస్తున్నారు.' (ఇబ్నీ-కసీర్). 'ఆయిషహ్ (ర. 'అన్హా) కథనం: మీరు 'సహాబా' (ర'ది. 'అన్ముమ్)ల కొరకు ఇస్తే/గౌరవం చేయండిని, దైవప్రవక్త ('స'అస) ద్వారా ఆజ్ఞాపించబడ్డారు. కాని మీరు వారిని దూషిస్తున్నారు. నేను మీ ప్రవక్త ('స'అస)ను ఇలా అంటుండగా విన్నాను: 'ఈ జాతిలోని చివరివారు తమ మొదటివారిని శపించనంత వరకూ ఈ జాతి నశించదు.!' (బ'గవీ ఈ 'హదీస్'ను ఉల్లేఖించారు).

9) ఈ ఆయత్లు (11-14లు) ముస్లింలు, బనూ-న'దీర్ వారిపైకి దాడి చేయటానికి వెళ్ళక ముందు అవతరింపజేయబడ్డాయి.

10) ఈ ఆయత్ మునాఫిఖుల బూటక వాగ్దా నాలను వివరిస్తోంది. అలాగే జరిగింది. బనూ-న'దీర్ తెగవారిని వారి ఇండ్ల నుండి వెడల గొట్టి నప్పుడూ మరియు బనూ-ఖురై'జహ్ తెగ వారిని బంధించినప్పుడూ, ఈ కపట

(యూదులకు) సహాయపడినా, వారు తప్పక వెన్నుచూపి పారిపోతారు. ఆ తరువాత వారు విజయం (సహాయం) పొందలేరు.

13. వారి హృదయాలలో, అల్లాహ్ భయం కంటే, మీ భయమే ఎక్కువ ఉంది. ఇది ఎందు కంటే! వాస్తవానికి వారు అర్థం చేసుకోలేని జనులు.

14. వారందరూ కలసి కూడా, దృఢమైన కోటలుగల నగరాలలోనో, లేదా గోడల చాటు నుండో తప్ప, మీతో యుద్ధం చేయజాలరు. వారి మధ్య ఒకరి మీద ఒకరికి ఉన్న ద్వేషం, ఎంతో తీవ్రమైనది. వారు కలసి ఉన్నట్లు నీవు భావిస్తావు. కాని వారి హృదయాలు చీలిపోయి ఉన్నాయి. ఇది ఎందుకంటే, వాస్తవానికి వారు బుద్ధిహీనులైన జనులు.

15. వీరి దృష్టాంతం సమీపంలోనే గడిచిన వారిని (బనూ-ఖైనుఖాలను) పోలి ఉంది. వారు తమ కార్యాల ఫలితాన్ని చవి చూశారు, మరియు (పరలోకంలో) వారికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంది.¹¹

16. వారి దృష్టాంతం మానవుణ్ణి ప్రేరేపిస్తూ, ఇలా అనే ఆ పైతాన్ వలే ఉంది అతడు: "సత్యాన్ని తిరస్కరించు." అని అంటాడు. అతడు తిరస్కరించిన తరువాత ఇలా అంటాడు: "నిశ్చయంగా, నాకు నీతో ఏ విధమైన సంబంధం లేదు, నిశ్చయంగా, నేను సర్వలోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ కు భయపడేవాడిని!"¹²

విశ్వాసులు వారికి ఎలాంటి సహాయం చేయలేదు.

11) ఈ ఆయత్ 2వ హిజ్రీలో, బద్ద్ యుద్ధం తరువాత మదీనా నుండి వెడలగొట్టబడిన బనూ ఖైనుఖాల తెగవారిని ఉద్దేశించిందని కొందరి అభిప్రాయం. మరికొందరి అభిప్రాయం ఇది 2వ హిజ్రీలో మక్కా ముస్లికులతో జరిగిన బద్ద్ యుద్ధానికి సంబంధించినదని, (ఇబ్నీ-కసీర్).

12) చూడండి, 8:48 మరియు 14:22.

17. తరువాత ఆ ఇద్దరి పర్యవసానం, నిశ్చయంగా, ఆ ఇరువురూ నరకాగ్నిలో ఉండటమే! అందు వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. మరియు దుర్మార్గులకు లభించే ప్రతిఫలం ఇదే!

18. ఓ విశ్వాసులారా! అల్లాహ్ పట్ల భయ భక్తులు కలిగి ఉండండి. మరియు ప్రతి వ్యక్తి, తాను రేపటికొరకు ఏమి సమకూర్చుకున్నాడో చూసుకోవాలి. మరియు అల్లాహ్ పట్ల భయ భక్తులు కలిగి ఉండండి. నిశ్చయంగా, మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ ఎరుగును!

19. మరియు అల్లాహ్ ను మరచిపోయిన వారి మాదిరిగా మీరూ అయిపోకండి. అందు వలన ఆయన వారిని, తమను తాము మరచిపోయేటట్లు చేశాడు. అలాంటి వారు! వారే అవిధేయులు (ఫాసిఖూన్).

20. నరకవాసులు మరియు స్వర్గవాసులు సరిసమానులు కాజాలరు. స్వర్గవాసులు, వారే! విజయం పొందేవారు.

21. ఒకవేళ మేము ఈ ఖుర్ఆన్ ను ఏ పర్వతంపైవైనా అవతరింపజేసి ఉంటే, అల్లాహ్ భయం వల్ల అది అణిగి బద్దలైపోవటాన్ని నీవు చూసి ఉంటావు. మరియు బహుశా ప్రజలు ఆలోచిస్తారని, ఇలాంటి దృష్టాంతాలను మేము వారిముందు పెడుతున్నాము.

22. ఆయనే, అల్లాహ్! ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు లేడు. ఆయనకు అగోచర మరియు గోచర విషయాలన్నీ తెలుసు.¹³ ఆయన అనంత కరుణామయుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

23. ఆయనే, అల్లాహ్! ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు లేడు. ఆయన విశ్వసార్వభౌముడు, పరమ పవిత్రుడు, శాంతికి మూలాధారుడు, శాంతిప్రదాత, శరణమిచ్చేవాడు, సర్వ శక్తి మంతుడు,

13) చూడండి, 6:73.

నిరంకుశుడు, గొప్పవాడు. వారు కల్పించే భాగస్వాములకు అల్లాహ్ అతీతుడు.¹⁴

14) **అల్-మలికు (4): The Monarch, సార్వభౌముడు.** చక్రవర్తి. The Sovereign, విశ్వాధిపతి, సర్వాధికారి. చూ. 20:114 వ్యా- 63.

అల్-ఖుద్దూసు (5): The All-Holy, పరమపవిత్రుడు. The All-Pure, పరిశుద్ధుడు, పావనుడు. ఇంకా చూడండి, 62:1.

అస్-సలాము (6): The All Peace, శాంతికి మూలాధారి. Author of Safety and Security, Free from all defects, imperfections, blemish or vices, సురక్షితుడు, సర్వదౌర్బల్యాలకు, బలహీనతలకు అతీతుడు.

అల్-మూ'మిను (7): The Giver of Peace, శాంతిప్రదాత. He who maketh mankind secure from His punishment. శాంతిమయుడు. సకల ఆపదల, యాతనల నుండి కాపాడి ప్రశాంతిని ప్రసాదించే, భద్రత నిచ్చే వాడు.

అల్-ముహ్మిను (8): The Ever Watchful, జాగరూకుడు. Preserver of Safety. One who determinets what is true and fales, He who will faithfully perform to his servants what He has promised them. శరణమిచ్చే వాడు, సంరక్షకుడు, సత్యాసత్యాలను పరిష్కరించే, నిర్ణయించే, తన సృష్టిని కనిపెట్టుకొని ఉండే వాడు.

అల్-అ'తీ'త్ (9): The All-Mighty, సర్వశక్తిమంతుడు. చూడండి, 2:129.

అల్-జబ్బారు (10): The Irresoistable, నిరంకుశుడు. The Compeller of His creatures to do whatsoever He willeth, Irresistible, Insolent, Who exhalts Himself, Un-controlled, గొప్ప ప్రాబల్యం గల వాడు.

అల్-ముతకబ్బీరు (11): The Superb, గొప్పవాడు. The Incomarably Great, The

24. ఆయనే, అల్లాహ్! విశ్వసృష్టికర్త, ప్రతిదానిని సృజించేవాడు మరియు రూపాలను తీర్చిదిద్దేవాడు. ఆయనకు సర్వ శ్రేష్ఠమైన పేర్లున్నాయి.¹⁵ ఆకాశాలలో మరియు భూమిలో ఉన్న సమస్తమూ, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉంటాయి. మరియు ఆయనే సర్వశక్తి మంతుడు, మహా వివేకమంతుడు.

Most Great, గొప్పదనానికి సరోవరం, మహనీయుడు, సర్వాధికుడు. ఇవి అల్లాహ్ (సు.త.) అత్యుత్తమ పేర్లు.

సుబ్హాన: The extol or celebrate or declare Thy remoteness or freedom from every Impurity or Imperfection. Or extolled be His absolute perfection. Hallowed, Exalted, Extolled, Glorified, సర్వ లోపాలకు అతీతుడు, పరిశుద్ధుడు, పరమ పవిత్రుడు, పావనుడు, ప్రశంసనీయుడు, శ్లాఘింప, పొగడ, స్తుతించదగిన వాడు. చూ. 2:32, 116, 12:108.

15) **అల్-ఖాలిఖు (12): The Creator of all things.** సృష్టికర్త. చూడండి, 6:102.

అల్-బారిఉ' (13): The Marker, విశ్వ నిర్మాత. ఎట్టి పోలిక, సామ్యం లేకుండా ప్రతి దానిని సృజించేవాడు. లేమి నుండి ఉనికిలోకి తెచ్చే వాడు. చూడండి, 2:54.

అల్-ము'సవ్విరు (14): The Fashioner, of all existing things, రూపమిచ్చేవాడు. తాను కోరిన విధంగా తన సృష్టి రూపాన్ని తీర్చిదిద్దే వాడు. చూడండి, 3:6

అల్-హాకీము (47): The All Wise, మహా వివేకమంతుడు. Posseing knowledge or Science, Omniscient, వివేచనాపరుడు. చూడండి, 2:32. ఇంకా చూడండి, 7:180. ఇవి అల్లాహ్ (సు.త.) అత్యుత్తమ పేర్లు.

60. సూరహ్ అల్-ముమ్ త'హానహ్

అల్-ముమ్ త'హానహ్: The Examined, అంటే పరిశోధించబడినది, పరిశీలించబడినది, పరీక్షించబడినది. ఈ సమూహపు 10 మదీనా సూరాహ్ లలో ఇది 4వది. ఈ సూరహ్ 7-8 హిజ్రీలో అవతరింపజేయబడింది. ముప్తీకలను వదలి 'మేము విశ్వసించాము' అని మదీనాకు వచ్చే స్త్రీల నిజాయితీని పరిశీలించాలని ఈ సూరహ్ లో ఆజ్ఞ వచ్చింది. 13 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు 10వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. ఓ విశ్వాసులారా! నాకు శత్రువులైన వారిని మరియు మీకు కూడా శత్రువులైన వారిని - వారి మీద ప్రేమ చూపిస్తూ - వారిని మీ స్నేహితులుగా చేసుకోకండి.¹ మరియు వాస్తవానికి వారు మీ వద్దకు వచ్చిన సత్యాన్ని తిరస్కరించారు. మీ ప్రభువైన అల్లాహ్ ను మీరు విశ్వసించి నందుకు, వారు ప్రవక్తను మరియు మిమ్మల్ని (మీ నగరం నుండి) వెడలగొట్టారు! ఒకవేళ మీరు నా ప్రసన్నత కోరి, నా మార్గంలో ధర్మయుద్ధం కొరకు వెళితే (ఈ సత్య తిరస్కారులను మీ స్నేహితులుగా చేసుకోకండి). వారి పట్ల వాత్సల్యం చూపుతూ మీరు

వారికి రహస్యంగా సందేశం పంపుతారా! మీరు దాచేది మరియు వెలిబుచ్చేది, నాకు బాగా తెలుసు. మరియు మీలో ఎవడైతే ఇలా చేస్తాడో, అతడు వాస్తవంగా, ఋజుమార్గం నుండి తప్పిపోయినవాడే!

2. ఒకవేళ వారు మీ మీద ప్రాబల్యం వహిస్తే, వారు మీకు విరోధులవుతారు. మరియు కీడుతో మీ వైపుకు తమ చేతులను మరియు తమ నాలుకలను చాపుతారు.² మరియు మీరు కూడా సత్యతిరస్కారులై పోవాలని కోరుతారు.

3. మీ బంధువులుగానీ, మీ సంతానంగానీ మీకు ఏ విధంగానూ పనికిరారు.³ ఆయన పునరుత్థాన దినమున మీ మధ్య తీర్పు చేస్తాడు. మరియు అల్లాహ్ మీరు చేసేదంతా చూస్తున్నాడు.

4. వాస్తవానికి ఇబ్రాహీమ్ మరియు అతనితో ఉన్నవారిలో మీ కొరకు ఒక మంచి ఆదర్శం ఉంది. వారు తమ జాతివారితో ఇలా అన్నప్పుడు: "నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ ను వదలి మీరు ఆరాధించేవాటితో మరియు మీతో, మాకు ఎలాంటి సంబంధంలేదు. మేము మిమ్మల్ని త్యజించాము మరియు మీరు అద్వితీయుడైన అల్లాహ్ ను విశ్వసించనంతవరకు, మాకూ మీకూ మధ్య విరోధం మరియు ద్వేషం ఉంటుంది." ఇక ఇబ్రాహీమ్ తన తండ్రితో: "నేను తప్పక నిన్ను క్షమించమని (నా ప్రభువును) వేడుకుంటాను. ఇది తప్ప, నీ కొరకు అల్లాహ్ నుండి మరేమీ వొందే అధికారం నాకు లేదు."

1) హుదైబియా సుధి అయిన కొన్ని రోజుల తరువాత మక్కా ముప్తీకలు దానిని ఉల్లంఘిస్తారు. దానికి దైవప్రవక్త ('స'అస) రహస్యంగా యుద్ధస్నాహులు ప్రారంభిస్తారు. 'హాతిబ్ బిన్ అబీ బల్త'అ (ర'ది.అ.) అనే బదరీ 'స'హబి ఈ విషయాన్ని ఒక పత్రం మీద వ్రాసి మక్కాకు పోయే ఒక స్త్రీకి ఇస్తాడు. ఈ విషయం దైవప్రవక్త ('స'అస)కు వహీ ద్వారా తెలుస్తుంది. అతను ('స'అస) అలీ, ముఖ్లాద్ మరియు 'జుబైర్ (ర'ది.అ.స్తూమ్) లతో: రవ్ దయే ఖాఖ్, దగ్గర ఒక స్త్రీ ఉంది. ఆమె దగ్గర ఒక ఉత్తరం ఉంది. దానిని తీసుకురండి!" అని పంపుతారు. వారు ఆ ఉత్తరాన్ని ఆమె తల వెంట్రుకల నుండి తీయించి తెస్తారు. 'హాతిబ్ (ర'ది.అ.)ను ప్రశ్నించగా: "నేను ఖురైషును కాను. నా భార్యపిల్లలు మక్కాలో నిస్సహాయులుగా ఉన్నారు. నేను ఖురైషులకు ఈ వార్త ఇస్తే వారు నా భార్యపిల్లల పట్ల కనికరులుగా ఉంటారని ఇలా చేశాను." అని అంటాడు. దైవప్రవక్త ('స'అస) అతని సత్యాన్ని తెలుసుకొని అతనిని క్షమిస్తారు. ఆ సందర్భంలో ఈ ఆయత్ అవతరింపజేయబడింది. ('స. బు'ఖారీ, 'స. ముస్లిం).

2) అంటే తమ చేష్టలతో మరియు మాటలతో మిమ్మల్ని వేదిస్తారు.

3) చూడండి, 80:34.

అని మాత్రమే అనగలిగాడు. ⁴ (అల్లాహ్ తో ఇలా ప్రార్థించాడు): "ఓ నా ప్రభూ! మేము నిన్నే నమ్ముకున్నాము ⁵ మరియు నీ వైపునకే పశ్చాత్తాపంతో మరలుతున్నాము మరియు నీ వైపుకే మా గమ్యస్థానముంది."

5. "ఓ మా ప్రభూ! మమ్మల్ని సత్య తిరస్కారుల కొరకు పరీక్షాసాధనంగా చేయకు ⁶ మరియు ఓ మా ప్రభూ! మమ్మల్ని క్షమించు. నిశ్చయంగా కేవలం, నీవే సర్వ శక్తి మంతుడువు, మహా వివేచనాపరుడవు."

6. వాస్తవంగా! మీకు - అల్లాహ్ ను మరియు అంతిమ దినాన్ని అపేక్షించేవారికి - వారిలో ఒక మంచి ఆదర్శం ఉంది. మరియు ఎవడైనా దీని నుండి మరలిపోతే! నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ నిరపేక్షాపరుడు, సర్వస్తోత్రాలకు అర్థుడు (అని తెలుసుకోవాలి). ⁷ (3/8)

7. * బహుశా, అల్లాహ్ మీ మధ్య మరియు మీకు విరోధులైనవారి మధ్య ప్రేమ కలిగించ వచ్చు. మరియు అల్లాహ్ (ప్రతిదీ చేయగల) సమర్థుడు. మరియు అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

8. ఎవరైతే ధర్మవిషయంలో మీతో యుద్ధం చేయరో మరియు మిమ్మల్ని మీ గృహాల నుండి

4) కాని అతని తండ్రి ముప్రీక్ గా మరణించిన తరువాత ఇబ్రాహీమ్ (అ.స.) తన తండ్రితో సంబంధం తెంపుకున్నాడు. చూడండి, 9:114 మరియు 19:47-48.

5) తవక్కల్: అంటే వీలైనంత వరకు ప్రయత్నం చేసి, ఆ తరువాత అల్లాహ్ (సు.త.) పై నమ్మకం ఉంచుకొని, అల్లాహ్ (సు.త.) పై ఆధారపడాలి. అలా చేయకుండా అల్లాహ్ (సు.త.) పై మాత్రమే ఆధారపడి ఉంటామనడం తగినది కాదు. దైవప్రవక్త ('స'అస) దగ్గరికి ఒక వ్యక్తి వస్తాడు. అతడు తన ఒంటిను బయటవిడిచి లోపలికి వెళ్ళాడు. దైవప్రవక్త ('స'అస) అడగగా ఇలా అంటాడు: 'నేను ఒంటిను అల్లాహ్ కు అప్పగించి వచ్చాను.' దైవప్రవక్త ('స'అస) అంటారు: 'ఇది తవక్కల్ కాదు. మొదట దానిని కట్టి ఉంచు తరువాత అల్లాహ్ (సు.త.) పై ఆధారపడు!' (తిర్మిడీ).

6) ఇటువంటి ఆయతకు చూడండి, 10:85.

7) చూడండి, 33:21.

వెళ్ళగొట్టరో! వారి పట్ల మీరు సత్ప్రవర్తనతో మరియు న్యాయంతో వ్యవహరించటాన్ని అల్లాహ్ నిషేధించలేదు. ⁸ నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ న్యాయవర్తనులను ప్రేమిస్తాడు. ⁹

9. కాని, వాస్తవానికి ఎవరైతే, ధర్మ విషయంలో మీతో యుద్ధం చేస్తారో మరియు మిమ్మల్ని మీ ఇంట్లనుండి వెళ్ళగొట్టారో మరియు మిమ్మల్ని వెళ్ళగొట్టటంలో పరస్పరం సహకరించు కుంటారో, వారితో స్నేహం చేయటాన్ని అల్లాహ్ మీ కొరకు నిషేధిస్తున్నాడు. మరియు ఎవరైతే వారితో స్నేహం చేస్తారో, అలాంటివారు, వారే! దుర్మార్గులు. ¹⁰

10. ఓ విశ్వాసులారా! విశ్వసించిన స్త్రీలు, మీ వద్దకు వలస వచ్చినప్పుడు, వారిని పరీక్షించండి. ¹¹ అల్లాహ్ కు వారి విశ్వాసం

8) ఎలాంటి సత్యతిరస్కారులతో సత్ప్రవర్తనతో వ్యవహరించాలో వారి వివరాలు ఇక్కడ ఇవ్వబడ్డాయి. ఒకటి: మీరు కేవలం ముస్లింలు అయినందుకు మీతో శత్రుత్వం వహించి మీతో పోరాడనివారితో, రెండు: మిమ్మల్ని మీ ఇల్లావాకిలి విడిచిపోమ్మని బలవంతం చేయని వారితో! మూడు: మీకు విరుద్ధంగా ఇతర సత్యతిరస్కారులకు సహాయపడని వారితో!

9) దైవప్రవక్త ('స'అస)ను అస్సా బిన్నె అబూబక్క్ సిద్దీఖ్ (ర. 'అన్బా), ముప్రీక్ గాల్లన తన తల్లితో ఎలా వ్యవహరించాలని అడిగారు. అతను ('స'అస) ఇలా జవాబిచ్చారు: 'నీ తల్లితో రక్తసంబంధాన్ని ఉంచుకో!' ('స'హీహ్ ముస్లిం, 'స'హీహ్ బు'ఖారీ) మరోకవిషయం ఏమిటంటే బంధువులు కాని సత్యతిరస్కారులతో కూడా న్యాయంగా ప్రవర్తించాలి.

10) చూడండి, 5:51.

11) 6వ హిజ్రీలో జరిగిన 'హుదైబియా ఒప్పందంలో' ఏ వ్యక్తి అయినా మక్కా నుండి మదీనాకు వెళ్ళినంతే ఆ వ్యక్తిని మక్కావారు - తిరిగి ఇవ్వమని అడిగితే - ఇవ్వాలి అనే షర్తు ఉండెను. కాని అందులో స్త్రీ పురుషుల విషయం స్పష్టంగా ఉండదు. దానినిబట్టి ముస్లింలయి మదీనాకు వచ్చిన స్త్రీలను వాపసు ఇవ్వండి అని మక్కా ముప్రీక్ లు కోరగా, ఈ ఆయత్ అవతరింపజేయబడింది. వారు కేవలం ఇస్లాం కొరకే వచ్చారని, నిర్ధారణ చేసుకోవాలని ఆజ్ఞ ఉంది. యుక్త

గురించి బాగా తెలుసు. వారు వాస్తవంగా విశ్వసించిన వారని మీకు తెలిసినప్పుడు, వారిని సత్యతిరస్కారుల వద్దకు తిరిగి పంపకండి. (ఎందుకంటే) ఆ స్త్రీలు వారికి (సత్యతిరస్కారులకు) ధర్మసమ్మతమైన (భార్యలు) కారు మరియు వారు కూడా ఆ స్త్రీలకు ధర్మసమ్మతమైన (భర్తలు) కారు. కాని, వారు (సత్యతిరస్కారులు), వారికిచ్చిన (మస్త్రా) మీరు వారికి చెల్లించండి. మరియు వారికి వారి మస్త్రా ఇచ్చిన తరువాత, ఆ స్త్రీలను వివాహ మాడతే మీకు ఎలాంటి దోషం లేదు. మరియు మీరు కూడా సత్యతిరస్కారులైన స్త్రీలను మీ వివాహబంధంలో ఉంచుకోకండి.¹² (అవిశ్వాసు లుగా ఉండిపోదలచిన) మీ భార్యల నుండి మీరు ఇచ్చిన మహర్ అడిగి తీసుకోండి.¹³ (అలాగే అవిశ్వాసులను, విశ్వాసు లైన తమ) భార్యల నుండి మస్త్రా అడిగి తీసుకో నివ్వండి. ఇది అల్లాహ్ తీర్మానం. ఆయన ఈ విధంగా మీ మధ్య తీర్పు చేస్తున్నాడు. మరియు అల్లాహ్ సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేచనాపరుడు.

11. మరియు ఒకవేళ మీ (విశ్వాసుల) భార్యలలో ఒకామె, మిమ్మల్ని విడిచి సత్య తిరస్కారుల వద్దకు వెళ్ళిపోతే! (ఆ సత్య తిరస్కారులు, మీరు ఆ స్త్రీలకు చెల్లించిన మస్త్రా, మీకు వాపసు ఇవ్వడానికి నిరాకరిస్తే)! ఆ తరువాత మీకు వారితో ప్రతీకారం తీర్చుకొనే అవకాశం దొరికితే (మీరు వారిపై యుద్ధం చేసి

వయస్కుడైన పురుషునికి లేక స్త్రీకి తనకు నచ్చిన ధర్మాన్ని అనుసరించే హక్కు ఉంది. ఈ ఆయత్ అవతరించక ముందు చాలా మంది ముస్లింల భర్తలు లేక భార్యలు ముప్రీకులుగా ఉండేవారు. ఉదాహరణకు దైవప్రవక్త ('స'అస) బిద్లైజినబ్ (ర. 'అన్సా) భర్త అబుల్ 'ఆస్ బిన్ రబీ'అ, ముప్రీక్ గా ఉండేవాడు. అతడు బద్ద్ యుద్ధపు కొంత కాలం తరువాత ఇస్లాం స్వీకరించి మదీనాకు వస్తాడు.

12) 'ఉమర్ (ర'ది.'అ.) గారి ఇద్దరు భార్యలు ముప్రీకులు. ఈ ఆయత్ అవతరిణ తరువాత అతను వారికి విడాకులిచ్చారు.

13) ఒక స్త్రీ ఇస్లాం స్వీకరించగానే ఆమె ముప్రీక్ భర్తతో ఆమె వివాహబంధం వెంటనే తెగిపోతుంది. అతడు ఆమె నుండి తన మస్త్రా వాపసు తీసుకోవచ్చు.

విజయం పొందితే!¹⁴ దాని (విజయధనం) నుండి, ఎవరి భార్యలైతే సత్యతిరస్కారుల వద్దకు పోయారో వారికి - వారు (తమ భార్యలకు) ఇచ్చిన దానికి (మస్త్రాకు) సమానంగా - చెల్లించండి. మరియు మీరు విశ్వసించిన, అల్లాహ్ అయిదు, భయభక్తులు కలిగి ఉండండి.

12. ఓ ప్రవక్తా! విశ్వసించిన స్త్రీలు ప్రమాణం (బ్రై అత్) చేయటానికి నీ వద్దకు వచ్చి, తాము ఎవరినీ అల్లాహ్ కు సాటి కల్పించము అని మరియు దొంగతనం చేయము అని మరియు వ్యభిచారం చేయము అని మరియు తమ సంతానాన్ని హత్యచేయమని మరియు తమ చేతుల మధ్య మరియు తమ కాళ్ళ మధ్య నిందారోపణ కల్పించము అని మరియు ధర్మ సమ్మతమైన విషయాలలో నీకు అవిధేయత చూపము అని, ప్రమాణం చేస్తే, వారి నుండి ప్రమాణం (బ్రై అత్) తీసుకో¹⁵ మరియు వారిని క్షమించమని అల్లాహ్ ను ప్రార్థించు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

13. ఓ విశ్వాసులారా! అల్లాహ్ ఆగ్రహానికి గురి అయిన జాతివారిని స్నేహితులుగా చేసు కోకండి.¹⁶ వాస్తవానికి గోరీలలో ఉన్న సత్య తిరస్కారులు, నిరాశ చెందినట్లు వారు కూడా పరలోక జీవితం పట్ల నిరాశచెంది ఉన్నారు.

14) 'అఖబ్ తుమ్ (దీని మరొక వ్యాఖ్యానం): ప్రతీకారం తీసుకునే అవకాశం దొరికితే అంటే, ముప్రీకుల భార్యలు కూడా ముస్లింలై, ముస్లింల దగ్గరికి వస్తే వారి - ఆ ముస్లింలు అయిన స్త్రీల - మస్త్రా వారి మొదటి ముప్రీక్ భర్తలకు చెల్లించక, దాని నుండి ఏ ముస్లింల భార్యలైతే ముప్రీకులై వెళ్ళినోయారో ఆ పురుషులకు చెల్లించాలి.

15) ఈ విధమైన ప్రమాణం దైవప్రవక్త ('స'అస) ఇస్లాం స్వీకరించి, ముప్రీకులను వదలి వచ్చే స్త్రీలచేత చేయించే వారు. మరియు 8వ హిత్తీల్ మక్కా విజయం తరువాత కూడా చేయించారు. కాని శపథం చేయించేటప్పుడు దైవప్రవక్త ఏ స్త్రీని కూడా ముట్టుకోలేదు అంటే చేతిపై చేయిపట్టి ప్రమాణం చేయించలేదు, కేవలం వారి నోటితో మాత్రమే ప్రమాణం చేయించారు! ('స'హ్'హు బు'ఖారీ - 'ఆయి'షహ్ (ర. 'అన్సా) కథనం).

16) చూడండి, 58:14.

61. సూరహ్ అ'స్-సఫ్

అ'స్-సఫ్: వరుస. ఇంతకు ముందు సూరహ్లో సత్యతిరస్కారుల పట్ల ఎలా వ్యవహరించాలో వివరించబడింది. ఈ సూరహ్లో ధర్మయుద్ధం గురించిన వివరాలున్నాయి. ఈ మదీనా సముదాయంలో ఇది 5వ సూరహ్. ఇది బహుశా ఉహూద్ యుద్ధం తరువాత 3-4 హిజ్రీలో అవతరింపజేయబడింది. 'సహాబా (ర.ది. 'అన్వమ్)లు: 'అల్లాహ్ కు అన్నిటికంటే ప్రీతికరమైన కార్యం ఏది?' అని దైవప్రవక్త ('స'అస)ను అడగాలనుకున్నారు. కాని సాహసించలేకపోయారు. అప్పుడు ఈ సూరహ్ అవతరింపజేయబడింది, (అహ్మద్, తిర్మిజీ). 14 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు 4వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అసంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. ఆకాశాలలోనున్న సమస్తమూ మరియు భూమిలోనున్న సమస్తమూ, అల్లాహ్ పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉంటాయి. మరియు ఆయనే సర్వశక్తి మంతుడు, మహా వివేకవంతుడు.

2. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు చేయని దానిని ఎందుకు పలుకుతున్నారు? ¹

3. మీరు చేయనిదానిని పలకటం అల్లాహ్ దృష్టిలో చాలా అసహ్యకరమైన విషయం.

4. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్! తన మార్గంలో దృఢమైన కట్టడంవలె బారులుతీరి వోరాడే వారిని ప్రేమిస్తాడు.

5. మరియు మూసా తన జాతివారితో ఇలా అన్న విషయం (జ్ఞాపకం చేసుకోండి): "ఓ నా జాతి ప్రజలారా! వాస్తవానికి, నేను మీ వద్దకు పంపబడిన అల్లాహ్ యొక్క సందేశ హరుడనని రూడిగా తెలిసి కూడా, మీరు నన్ను ఎందుకు బాధిస్తున్నారు?" అయినా వారు వక్రమార్గం అవలంబించినందుకు, అల్లాహ్ వారి హృదయాలను వక్రమార్గంలో పడవేశాడు. మరియు అల్లాహ్ దుర్జనులకు (ఫాసీఖీన్లకు) సన్మార్గం చూపడు.

1) ఈ ఆయత్ ఉహూద్ యుద్ధరంగం లో దైవప్రవక్త ('స'అస) అనుమతిలేనిదే తమ స్థానాలను వదలి విజయధనాన్ని ప్రోగు చేసుకోవటానికి వెళ్ళిన 'సహాబా (ర.ది. 'అన్వమ్) లను గురించి ఉంది.

6. మరియు మర్యమ్ కుమారుడు 'ఈసా ² (తన జాతివారితో) ఇలా అన్నది (జ్ఞాపకం చేసుకోండి): "ఓ ఇస్రా'యిల్ సంతతి వారలారా! నిశ్చయంగా, నేను మీ వద్దకు పంపబడిన అల్లాహ్ యొక్క సందేశహరుణ్ణి, నాకు పూర్వం, వచ్చి ఉన్న తొరాత్ గ్రంథాన్ని ధృవపరుస్తున్నాను. మరియు నా తరువాత అహ్మద్ ³ అనే సందేశహరుడు

2) ఇస్రా'యిల్ సంతతివారు ఏ విధంగా మూసా (అ.స.) ఆదేశాలను ఉల్లంఘించారో! అదే విధంగా వారు 'ఈసా (అ.స.)ను కూడా తిరస్కరించారు. అలాంటప్పుడు దైవప్రవక్త ము'హమ్మద్ ('స'అస)ను యూదులు తిరస్కరించడం క్రొత్త విషయమేమీ కాదు. వారి చరిత్ర చూస్తే వారు ఎందరో దైవప్రవక్త (అ.స.)లను తిరస్కరించారు మరియు కొందరిని చంపారు. 'ఈసా (అ.స.) తొరాత్ ను ధృవపరిచారు.

3) 'ఈసా (అ.స.) తన తరువాత అహ్మద్ అనే ప్రవక్త ('స'అస) రానున్నాడు, అనే శుభవార్తను వినిపిస్తున్నారు. అతను ('స'అస) ఇలా అన్నారు: 'నేను నా తండ్రి, ఇబ్రాహీమ్ (అ.స.) ప్రార్థన (దు'ఆ)ను మరియు 'ఈసా (అ.స.) సూచన (బషారత్)ను,' (అయీసర్ అత్తిఫాసీర్). 'హమ్ద్ అంటే ప్రశంస (praise, laudation). అహ్మద్ పదాన్ని దాని ఫా'ఇల్ రూపంలో తీసుకుంటే అల్లాహుత'ఆలాను అందరికంటే అధికంగా స్తుతించేవాడు

రాబోతున్నాడు, అనే శుభ వార్తను ఇస్తున్నాను." తరువాత అతను (అ'హ్మద్) ⁴ వారి వద్దకు, స్పష్టమైన సూచనలు తీసుకొని వచ్చినపుడు వారు ఇలా అన్నారు: "ఇది కేవలం స్పష్టమైన మంత్ర జాలమే!"

7. తనను ఇస్లామ్ వైపునకు పిలిచినప్పుడు, అల్లాహ్ మీద అపనిందలు మోపే వాని కంటే పరమ దుర్మార్గుడు ఎవడు? మరియు అల్లాహ్ దుర్మార్గులైన ప్రజలకు మార్గదర్శకత్వం చేయడు.

8. వారు అల్లాహ్ జ్యోతిని (ఇస్లాంను) తమ నోటితో ఉడి, ఆర్పివేయాలనుకుంటున్నారు. కాని సత్యతిరస్కారులకు ఎంత అసహ్యకరమైనా! అల్లాహ్ తన జ్యోతిని వ్యాపింప జేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు.

9. ఆయనే, తన ప్రవక్తకు మార్గదర్శకత్వాన్ని మరియు సత్యదర్శాన్ని ఇచ్చి పంపి, దానిని సకల ధర్మాలపై ఆధిక్యత వహించే ధర్మంగా చేశాడు ⁵ - అది బహు దైవారాధకులకు ఎంత అసహ్యకరమైనా!

10. ఓ విశ్వాసులారా! మిమ్మల్ని బాధాకరమైన శిక్ష నుండి కాపాడే వ్యాపారాన్ని మీకు సూచించాలా? ⁶

మరియు మప్'ణిల్ రూపంలో తీసుకుంటే అత్యధికంగా కొనియాడబడినవాడు, అనే అర్థాలు వస్తాయి, (ఫుత్త్ అల్-ఖదీర్).

4) హిందూ ధర్మ గ్రంథాలలో కూడా అ'హ్మద్ అనే అంటిమ ఋషి రానున్నాడని ఎన్నో చోట్లలో పేర్కొనబడింది.

5) చూడండి, 3:19.

6) అంటే విశ్వాసం మరియు అల్లాహ్ (సు.త.) మార్గంలో జిహాద్. ఎందుకంటే వీటిలో కూడా వ్యాపారంలో దొరికినట్లు లాభం దొరుకుతుంది. అది స్వర్గప్రవేశం. దీనికంటే మంచి లాభం ఇంకేముంటుంది. ఇంకా చూడండి, 9:111.

11. (అది), మీరు అల్లాహ్ ను మరియు ఆయన ప్రవక్తను విశ్వసించడం మరియు అల్లాహ్ మార్గంలో మీ సంపదలను మరియు మీ ప్రాణాలను వినియోగించి పోరాడటం. మీరు తెలుసుకుంటే! ఇదే మీకు ఎంతో మేలైనది.

12. (ఇలా చేస్తే) ఆయన మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు మరియు మిమ్మల్ని క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింప జేస్తాడు. మరియు శాశ్వతమైన స్వర్గవనాలలో ⁷ మంచి గృహాలను ప్రసాదిస్తాడు. అదే ఆ గొప్ప విజయం.

13. మరియు మీకు ప్రీతికరమైన, మరొక (అనుగ్రహం) కూడా ఉంది! (అది) అల్లాహ్ సహాయం మరియు శిష్టువిజయం. మరియు ఈ శుభవార్తను విశ్వాసులకు తెలుపు. ⁸

14. ఓ విశ్వాసులారా! మర్యాద కుమారుడు 'ఈసా తన శిష్యులకు (హవారియూన్లకు) ఉపదేశించిన విధంగా, మీరు కూడా అల్లాహ్ కు సహాయకులుగా ఉండండి. (ఆయన వారితో ఇలా అన్నాడు): "అల్లాహ్ మార్గంలో నాకు తోడ్పడేవారు ఎవరు?" ఆ శిష్యులు ఇలా జవాబిచ్చారు: "మేము అల్లాహ్ (మార్గంలో) తోడ్పడే వారము!" అప్పుడు ఇస్రా'యిల్ సంతతి వారిలో ఒక వర్గం వారు విశ్వసించారు, మరొక వర్గంవారు తిరస్కరించారు. తరువాత మేము విశ్వసించిన వారికి, వారి శత్రువులకు వ్యతిరేకంగా సహాయం చేశాము, కావున వారు ఆధిక్యతను పొందారు! (1/2)

7) చూడండి, 38:50.

8) మీరు అల్లాహ్ (సు.త.) మార్గంలో పోరాడితే మీకు విజయం లభిస్తుంది. చూడండి, 47:7 మరియు 22:40 ఇంకా చూడండి, 3:139.

62. సూరహ్ అల్-జుము'అహ్

అల్-జుము'అహ్: The congregation, సమావేశం, మతవిధుల నిర్వహణకు కూడిన జన సముదాయం. ఇది ఈసమూహపు మదీనా సూరాహ్ లలో 6వది. మదీనా ప్రారంభపు కాలంలో (2-4వ హిజ్రీలో) అవతరింపజేయబడింది. దైవప్రవక్త ('స'అస) జుము'అహ్ నమాజులో సూరహ్ అల్-జుము'అహ్ (62) మరియు సూరహ్ అల్-మునాఫిఖూన్ (63) చదివేవారు, ('స'హి'హ్ ముస్లిం). 11 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు 9వ ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1.* ఆకాశాలలో నున్నవి మరియు భూమిలో నున్నవి, సమస్తమూ విశ్వసార్వ భౌముడు, ¹ పరమ పవిత్రుడు, సర్వశక్తి మంతుడు, మహా వివేకవంతుడు అయిన అల్లాహ్ పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉంటాయి.

2. ఆయనే ఆ నిరక్షరాస్యులైన ² వారిలో నుండి ఒక సందేశహారుణ్ణి లేపాడు. అతను వారికి ఆయన సూచనలను (ఆయాతీలను) చదివి వినిపిస్తున్నాడు మరియు వారిని సంస్కరిస్తున్నాడు మరియు వారికి గ్రంథాన్ని మరియు వివేకాన్ని బోధిస్తున్నాడు. మరియు వాస్తవానికి వారు, అంతకు పూర్వం స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వంలో పడి ఉండేవారు.

1) చూడండి 20:114 వ్యాఖ్యానం 63.

2) అల్-ఉమ్మియున్: నిరక్షరాస్యులు. అంటే ఆ కాలంలో అరబ్బులలో చాలామందికి చదవటం వ్రాయటం వచ్చేదికాదు. స్వయంగా దైవప్రవక్త ('స'అస) కూడా నిరక్షరాస్యులే. చూడండి, 7:157-158.

3. మరియు ఇంకా వారిలో చేరని ఇతరులకు కూడా (బోధించటానికి). మరియు ఆయన సర్వశక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడు.

4. ఇది అల్లాహ్ అనుగ్రహం, ఆయన దానిని తాను కోరిన వారికి ప్రసాదిస్తాడు. మరియు అల్లాహ్ అనుగ్రహశాలి, సర్వోత్తముడు.

5. తౌరాత్ బాధ్యత (భారం) మోపబడిన తరువాత దానిపై అమలు చేయలేక పోయిన వారి పోలిక, పుస్తకాల భారాన్ని మోసే ఆ గాడిదవలే ఉంది. (వారు ఆ భారాన్ని భరించారేగానీ, దానిని అర్థం చేసుకోలేక పోయారు). అల్లాహ్ సూచన (ఆయాతీ) లను తిరస్కరించిన వారి దృష్టాంతము ఎంత చెడ్డది. మరియు అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు మార్గదర్శకత్వం చేయడు.

6. వారితో ఇలా అను: "ఓ యూదులారా! నిశ్చయంగా, ఇతర ప్రజలకంటే మీరు మాత్రమే అల్లాహ్ కు ప్రీయమైన వారు (స్నేహితులు) అనే భావం మీకుంటే, మీ

(వాదంలో) మీరు సత్య వంతులే అయితే మీరు చావును కోరండి." ³

7. కాని వారు తాము చేసే పంపుకున్న కర్మల (ఫలితాల)కు భయపడి దానిని ఏ మాత్రం కోరుకోరు! ⁴ మరియు అల్లాహ్ కు దుర్మార్గులను గురించి బాగా తెలుసు.

8. వారితో ఇలా అను: "వాస్తవానికి ఏ చావు నుండి అయితే మీరు పారిపోతున్నారో! నిశ్చయంగా, అదే మిమ్మల్ని పట్టుకుంటుంది. ఆ తరువాత మీరు, అగోచర మరియు గోచర విషయాలు తెలిసిన ఆయన(అల్లాహ్) వైపునకు మరలింపబడతారు, అప్పుడు ఆయన మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మలను మీకు తెలుపుతాడు."

9. ఓ విశ్వాసులారా! శుక్రవారం (జుము'అహ్) రోజు నమాజ్ కొరకు పిలుపు ఇవ్వబడినప్పుడు, మీరు మీ వ్యాపారాలను విడిచి అల్లాహ్ స్మరణ వైపునకు పరుగెత్తండి. మీరు తెలుసుకోగలిగితే, ఇది మీకు ఎంతో ఉత్తమమైనది!

10. ఇక నమాజ్ పూర్తి అయిన తరువాత భూమిలో వ్యాపించండి మరియు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించండి మరియు మీరు సాఫల్యం పొందాలంటే అల్లాహ్ ను అత్యధికంగా స్మరిస్తూ ఉండండి!

3) చూడండి, 5:18 మరియు 2:111.

4) చూడండి, 2 : 94.

11. మరియు (ఓ ము'హమ్మద్!) వారు వ్యాపారాన్నిగానీ లేదా వినోద క్రీడనుగానీ చూసినప్పుడు, నిన్ను నిలబడివున్న స్థితిలోనే వదలిపెట్టి, దాని చుట్టు గుమిగూడుతారు. ⁵ వారితో ఇలా అను: "వినోద క్రీడలకంటే మరియు వ్యాపారం కంటే, అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నదే ఎంతో ఉత్తమమైనది. మరియు అల్లాహ్ యే జీవనోపాధి ప్రసాదించటంలో అత్యుత్తముడు."

5) ఒక జుము'అహ్ రోజు దైవప్రవక్త ('స'అస) జుము'అహ్ ఉపన్యాసం (ఖుతబా) ఇస్తుంటారు. అప్పుడు ఒక వ్యాపార బృందం మదీనాలో ప్రవేశిస్తుంది. అప్పుడు ఖుతబా వింటున్న వారిలో నుండి చాలా మంది ఉపన్యాసాన్ని వదలి, వస్తువులు అయిపోక ముందే త్వరగా కొనుక్కుందాం అనే హేళనతో వెళ్ళిపోతారు. కేవలం 12 మంది మాత్రమే మస్జిద్ లో మిగిలిపోతారు. అప్పుడు ఈ ఆయత్ అవతరింపజేయబడింది.

63. సూరహ్ అల్-మునాఫిఖూస్

అల్-మునాఫిఖూస్: కపట-విశ్వాసులు, వంచకులు, డాంబికులు, ఈ మదీనా సూరాహ్ ల సమూహంలో ఇది 7వది. ఇది ఉహుద్ యుద్ధం తరువాత 3-4 హిజ్రీలో అవతరించబడింది. ఇందులో కపట-విశ్వాసులను గురించిన విషయాలు ఉన్నాయి. 11 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు మొదటి ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. (ఓ ప్రవక్తా!) ఈ కపట-విశ్వాసులు (మునాఫిఖూస్) నీ వద్దకు వచ్చినప్పుడు,¹ ఇలా అంటారు: "నీవు అల్లాహ్ యొక్క సందేశహరుడవని మేము సాక్ష్య మిస్తున్నాము." మరియు నిశ్చయంగా, నీవు ఆయన సందేశహరుడవని అల్లాహ్ కు తెలుసు మరియు ఈ కపట విశ్వాసులు, నిశ్చయంగా అసత్యవాదులని అల్లాహ్ సాక్ష్యమిస్తున్నాడు.

2. వారు తమ ప్రమాణాలను డాలుగా చేసుకున్నారు. ఆ విధంగా వారు (ఇతరులను) అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధిస్తున్నారు.² నిశ్చయంగా, వారు చేస్తున్న చేష్టలు ఎంతో నీడమైనవి.

3. ఇది నిశ్చయంగా, వారు విశ్వసించిన తరువాత సత్యతీరస్కారులువటం మూలంగానే జరిగింది కావున వారి హృదయాల మీద ముద్ర వేయబడి ఉంది. కనుక వారు ఏమీ అర్థం చేసుకోలేరు. (5/8)

4. * మరియు నీవు గనక వారిని చూస్తే! వారి రూపాలు నీకు ఎంతో అద్భుతమైనవిగా

కనిపిస్తాయి. మరియు వారు మాట్లాడినప్పుడు, నీవు వారి మాటలను వింటూ ఉండిపోతావు. నిశ్చయంగా, వారు గోడకు ఆనించబడిన మొద్దువలే ఉన్నారు. వారు ప్రతి అరుపును తమకు వ్యతిరేకమైనదిగానే భావిస్తారు. వారు శత్రువులు, కావున వారి పట్ల జాగ్రత్తగా ఉండు. అల్లాహ్ వారిని నాశనం చేయుగాక!³ వారెంత పెడమార్గంలో పడివున్నారు.

5. మరియు వారితో: "రండి అల్లాహ్ ప్రవక్త మీ క్షమాపణ కొరకు (అల్లాహ్ ను) ప్రార్థిస్తాడు." అని అన్నప్పుడు, వారు తమ తలలు త్రిప్పుకోవటాన్ని మరియు దురహంకారంతో మరలిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు.

6. (ఓ ప్రవక్తా!) నీవు వారి కొరకు క్షమాపణ కోరినా లేక క్షమాపణ కోరకపోయినా వారి విషయంలో రెండూ సమానమే! (ఎందుకంటే) అల్లాహ్ వారిని ఎంతమాత్రం క్షమించడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ అవిధేయులకు మార్గదర్శకత్వం చేయడు.⁴

1) ఇక్కడ 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉబై మరియు అతని తోటి వారిని గురించి చెప్పబడుతోంది.

2) ఇటువంటి వాక్యానికై చూడండి, 58:16.

3) ఇట్టి వాక్యానికై చూడండి, 9:30.

4) చూడండి, 9:80.

7. వారే (కపట విశ్వాసులే) ఇలా అంటూ ఉండేవారు: "అల్లాహ్ సందేశహారుని వద్దనున్న వారిపై మీరు ఖర్చు చేయకుండా ఉంటే! చివరకు వారే చెల్లాచెదురైపోతారు." ⁵ వాస్తవానికి ఆకాశాలలో మరియు భూమిలోనున్న సమస్త కోశాగారాలు

5) దైవప్రవక్త ('స'అస) మదీనా రాకముందు 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉబై మదీనావాసుల నాయకుడయ్యే సూచనలుంటాయి. దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రాబల్యం హెచ్చయి అతని ('స'అస) అనుచరు (ర'ది.'అస్టమ్)ల సంఖ్య దినదినానికి పెరుగుటం చూసి, అతడు బాహ్యంగా ముస్లిం అయినా! అతని హృదయంలో దైవ ప్రవక్త ('స'అస) మరియు ముస్లింల పట్ల ద్వేషం ఉంటుంది. కావున అతడు వారిని ఎత్తివొడవ టానికి ఏ అవకాశం దొరికినా వదిలేవాడు కాదు. బనీ-ము'న'తలిఖ్ 'గజ్వ నుండి తిరిగి వస్తున్నప్పుడు ఒక అన్నారి మరియు ఒక ముహజిర్ (ర'ది.'అస్టమ్)ల మధ్య చిన్న కలహం చెలరేగుతుంది. వారిద్దరు తమ తమ తెగలవారిని పిలుచుకుంటారు. అప్పుడు సమయం చూసి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉబై అన్నారులతో అంటాడు: 'చూశారా! మీదే తిని ఇప్పుడు మీ మీదికే వస్తున్నారు, ఈ ముహజిర్లు! వీరికి పెట్టడం మానేస్తే, మదీనా విడిచి పోతారు!' ఈ మాటలు 'జైద్ బిన్-అర్ఖమ్ (ర'ది.'అ.) దైవప్రవక్త ('స'అస)కు తెలుపుతారు. దైవప్రవక్త ('స'అస) విచారించగా, 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్-ఉబై తాను అలా అనలేదని నిరాకరిస్తాడు. ఆ సందర్భంలో ఈ సూరహ్ అవతరింపజేయ బడింది, ('స'హి'హ్ బు'ఖారీ).

అల్లాహ్ కే చెందినవి. కాని ఈ కపట విశ్వాసులు అది గ్రహించలేరు.

8. వారు (కపట విశ్వాసులు) ఇంకా ఇలా అంటున్నారు: "మనం మదీనా నగరానికి తిరిగి వెళ్ళిన తరువాత, నిశ్చయంగా గౌరవనీయుల మైన (మనం), అక్కడవున్న తుచ్చమైన వారిని తప్పక వెడలగొడ్డాలి." మరియు గౌరవమనేది అల్లాహ్ కు, ఆయన సందేశహారునికి మరియు విశ్వాసులకు మాత్రమే చెందినది, కాని ఈ కపట విశ్వాసులకు అది తెలియదు.

9. ఓ విశ్వాసులారా! మీ సంపదలు, మీ సంతానం మిమ్మల్ని అల్లాహ్ స్మరణ నుండి నిర్లక్ష్యంలో పడవేయరాదు సుమా! ఎవరైతే ఇలా నిర్లక్ష్యంలోపడతారో అలాంటి వారే నష్టపడేవారు.

10. మరియు మీలో ఎవరికైనా మరణ సమయం సమీపించి: "ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాకు మరికొంత వ్యవధి ఎందుకివ్వలేదు! నేను దానధర్మాలు చేసి, సత్పురుషులలో చేరిపోయాడిని కదా?" అని పలికే స్థితి రాకముందే, మేము మీకు ప్రసాదించిన జీవనోపాధి నుండి ఖర్చు చేయండి.

11. కాని ఒక వ్యక్తికి (మరణ) సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు అల్లాహ్ అతనికి ఏ మాత్రం వ్యవధినివ్వడు. మరియు మీరు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

64. సూరహ్ అత్-త'గాబుస్

అత్ -త'గాబుస్: లాభనష్టాలు. ఈ సూర మొదటి హిజ్రీలో మదీనాలో అవతరింపజేయబడిందని చాలామంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం. ఈ సమూహంలో ఇది 8వ సూరహ్. ఈ సూరలో సమాజపు పరస్పర వ్యవహార సంబంధాలు వివరించబడ్డాయి. 18 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు 9వ ఆయాతు నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. ఆకాశాలలో నున్న సమస్తమూ మరియు భూమిలో నున్న సమస్తమూ, అల్లాహ్ పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉంటాయి. విశ్వ సామ్రాజ్యాధిపత్యం ఆయనదే మరియు సర్వ స్తోత్రాలు ఆయనకే. మరియు ఆయనే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు.

2. ఆయనే మిమ్మల్ని సృష్టించాడు. మీలో కొందరు సత్యతిరస్కారులున్నారు మరియు మీలో కొందరు విశ్వాసులున్నారు. మరియు మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ చూస్తున్నాడు.¹

3. ఆయన ఆకాశాలను మరియు భూమిని సత్యంతో సృష్టించాడు మరియు మిమ్మల్ని ఉత్తమ రూపంలో రూపొందించాడు.² మరియు మీ గమ్యస్థానం ఆయన వైపునకే ఉంది.

4. ఆకాశాలలో మరియు భూమిలో ఉన్న దంతా ఆయనకు తెలుసు. మరియు మీరు దాచేది మరియు వెలిబుచ్చేది అంతా ఆయనకు బాగా తెలుసు. మరియు అల్లాహ్ కు హృదయాలలో దాగి ఉన్నదంతా తెలుసు.

5. ఇంతకు పూర్వం, సత్యాన్ని తిరస్కరించి, తమ కర్మల దుష్ఫలితాన్ని చవిచూసిన వారి వృత్తాంతం మీకు అందలేదా? మరియు వారికి (పరలోకంలో) బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది.

6. దీనికి కారణమేమిటంటే, వాస్తవానికి వారి వద్దకు వారి ప్రవక్తలు, స్పష్టమైన సూచనలు తీసుకొని వచ్చినప్పటికీ, వారు:

1) చూడండి, 67:2.

2) చూడండి, 82:6-8 మరియు 40:64.

"ఏమీ? మాకు మానవులు మార్గదర్శకత్వం చేస్తారా?"³ అని పలుకుతూ సత్యాన్ని తిరస్కరించి మరలి పోయారు. మరియు అల్లాహ్ కూడా వారిని నిర్లక్ష్యం చేశాడు. మరియు అల్లాహ్ స్వయం సమ్మద్దుడు, సర్వస్తోత్రాలకు అర్హుడు.

7. సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారు (చని పోయిన తరువాత) మరల సజీవులుగా లేపబడమని భావిస్తున్నారు. వారితో ఇలా అను: "అది కాదు, నా ప్రభువు సాక్షిగా! మీరు తప్పకుండా లేపబడతారు.⁴ తరువాత మీరు (ప్రపంచంలో) చేసేదంతా మీకు తెలుపబడు తుంది. మరియు ఇది అల్లాహ్ కు ఎంతో సులభం."

3) ఏ విధంగానైతే ఈనాడుకూడా బిద్'అత్ చేసేవారు దైవప్రవక్తను మానవునిగా భావించటం లేదో!

4) ఖుర్ఆన్ లో మూడుసార్లు అల్లాహ్ (సు.త.) తన సందేశహారునికి ('స'అస) ఆదేశించాడు: "నీ ప్రభువు సాక్షిగా చెప్పు: 'అల్లాహ్ (సు.త.) పునరుత్థానం తప్పక చేస్తాడని.' వాటిలో ఇది ఒకటి." చూడండి, 10:53, 34:3. అది మీరు ప్రపంచంలో చేసిన కర్మలకు తగిన ప్రతిఫల మివ్వటానికి. ఎందుకంటే చాలామందికి ఈ లోకంలో వారికి తగిన ప్రతిఫలం దొరకదు. దుర్మార్గులు ఇక్కడ శిక్షింపబడకుండా పోవచ్చు. సన్మార్గులకు వారి మంచి పనులకు పూర్తి ప్రతిఫలం దొరకక పోవచ్చు! కాని వచ్చే జీవితంలో ప్రతి ఒక్కరికి వారి కర్మలకు తగిన ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. వారికి ఎలాంటి అన్యాయం జరుగదు. పునరుత్థరింపజేయటం అల్లాహ్ (సు.త.)కు ఎంతో సులభమైనది.

8. కావున మీరు అల్లాహ్‌ను మరియు ఆయన ప్రవక్తను మరియు మేము అవతరింప జేసిన జ్యోతిని (ఈ ఖుర్ఆన్‌ను) విశ్వసించండి. మరియు మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

9. (జ్ఞాపకముంచుకోండి) సమావేశపు రోజున ఆయన మీ అందరిని సమావేశపరుస్తాడు.⁵ అదే లాభనష్టాల దినం. మరియు ఎవడైతే అల్లాహ్‌ను విశ్వసించి సత్యార్థాలు చేస్తాడో, అలాంటి వాని పాపాలను ఆయన తొలగిస్తాడు. మరియు అతనిని క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గ వనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు, వారందులో శాశ్వతంగా కలకాలం ఉంటారు. అదే గొప్ప విజయం.

10. మరియు ఎవరైతే సత్యాన్ని తిరస్కరిస్తారో మరియు మా సూచన (ఆయాత్) లను అబద్ధాలని నిరాకరిస్తారో, అలాంటి వారు నరక వాసులవుతారు; అందు వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. మరియు అది ఎంత చెడ్డ గమ్యస్థానం!

11. ఏ ఆపద కూడా, అల్లాహ్ అనుమతి లేనిదే సంభవించదు. మరియు ఎవడైతే అల్లాహ్‌ను విశ్వసిస్తాడో, అల్లాహ్ అతని హృదయానికి మార్గదర్శకత్వం చేస్తాడు. మరియు అల్లాహ్‌కు ప్రతి విషయం గురించి బాగా తెలుసు.

12. మీరు అల్లాహ్‌కు విధేయులై ఉండండి మరియు సందేశహారుణ్ణి అనుసరించండి. ఒక వేళ మీరు మరలిపోతే, (తెలుసుకోండి) వాస్తవానికి మా సందేశహారుని బాధ్యత కేవలం

5) చూడండి, 11:103. మరియు 56:49-50 పునరుత్థాన దినం, సమావేశ దినం ఎందుకు అనబడిందంటే, ఆ రోజు యుగయుగాల ప్రజలందరు ఒకేసారి బ్రతికించి లేపబడతారు. మరియు ఒకచోట సమావేశపరచబడతారు. అది ఒక పెద్ద మైదానం. ప్రతి ఒక్కడు ఎంతో దూరం వరకు చూడగలుగుతాడు.

(మా సందేశాన్ని) మీకు స్పష్టంగా అందజేయటం మాత్రమే!

13. అల్లాహ్! ఆయన తప్ప, మరొక ఆరాధ్యుడు లేడు! మరియు విశ్వాసులు కేవలం అల్లాహ్ మీదే నమ్మకం ఉండుకోవాలి!

14. ఓ విశ్వాసులారా! నిశ్చయంగా, మీ సహవాసులు (అబ్లాజ్) మరియు మీ సంతానంలో మీ శత్రువులుండవచ్చు! కావున మీరు వారి పట్ల జాగ్రత్త వహించండి. కాని ఒకవేళ మీరు వారి అపరాధాన్ని మన్నించి వారిని ఉపేక్షించి వారిని క్షమించితే! నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత (అని తెలుసుకోండి).

15. నిశ్చయంగా, మీ సంపదలు మరియు మీ సంతానం మీ కొరకు ఒక పరీక్ష. మరియు అల్లాహ్! ఆయన దగ్గర గొప్ప ప్రతిఫలం (స్వర్గం) ఉంది.⁶

16. కావున మీరు మీ శక్తి మేరకు అల్లాహ్ యందు భయభక్తులు కలిగి ఉండి, (ఆయన సూచనలను విని), ఆయనకు విధేయులై ఉండండి మరియు (మీ దనం నుండి) దానం చేస్తే! అది మీ సొంత మేలుకే. మరియు ఎవరైతే తమ హృదయ లోభత్వం నుండి రక్షణ పొందు తారో, అలాంటి వారే సాఫల్యం పొందేవారు.⁷

17. ఒకవేళ మీరు అల్లాహ్‌కు అప్పుగా మంచి అప్పు ఇస్తే, ఆయన దానిని ఎన్నోరెట్లు పెంచి తిరిగి మీకు ప్రసాదిస్తాడు మరియు మిమ్మల్ని క్షమిస్తాడు. వాస్తవానికి అల్లాహ్ కృతజ్ఞులను ఆమోదింపేవాడు, సహనశీలుడు.

18. ఆయన అగోచర మరియు గోచర విషయాలన్నీ బాగా తెలిసినవాడు, అపార శక్తిసంపన్నుడు, మహా వివేకవంతుడు. (3/4)

6) ఇటువంటి వాక్యానికై చూడండి, 8:28.

7) ఇట్టి వాక్యానికై చూడండి, 59:9.

65. సూరహ్ అ'త్-తలాఖ్

అ'త్-తలాఖు: విడాకులు. ఇది, ఈ సమూహపు 10 మదీనా చిన్న చిన్న సూరాహ్‌లలో 9వది. దాదాపు 6వ హిజ్రీలో అవతరింపజేయబడింది. దైవప్రవక్త ('స'అస) ప్రవచనం: 'విడాకులు అల్లాహ్ (సు.త.) దృష్టిలో అనుమతంపబడినవాటిలో అత్యంత అయిష్టకరమైన విషయం.' (అబూ-దావూద్, 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్-ఉమర్ కథనం). చూడండి, 2:228-233. 12 ఆయాతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు మొదటి ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. ఓ ప్రవక్తా! మీరు స్త్రీలకు విడాకులు ('తలాఖ్) ఇచ్చేటప్పుడు వారికి, వారి నిర్ణీత గడువు ('ఇద్దతీ)తో విడాకులివ్వండి. మరియు ఆ గడువును ఖచ్చితంగా లెక్కపెట్టండి.¹ మరియు మీ ప్రభువైన అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. వారు బహిరంగంగా అశ్లీల చేష్టలకు పాల్పడితే తప్ప, మీరు వారిని వారి ఇంట్ల నుండి వెడలగొట్టకండి మరియు వారు కూడా స్వయంగా వెళ్ళినోకూడదు.² మరియు ఇవి అల్లాహ్ నిర్ణయించిన హద్దులు. మరియు ఎవడైతే అల్లాహ్ (నిర్ణయించిన) హద్దులను అతిక్రమిస్తాడో వాస్తవానికి వాడు తనకు తానే అన్యాయం చేసుకున్నట్లు. నీకు తెలియదు, బహుశా! దాని తరువాత అల్లాహ్ ఏదైనా క్రొత్త మార్గం చూపించవచ్చు!³

1) నిర్ణీత గడువుతో అంటే గడువు ప్రారంభం కాగల సమయంలో, నిర్ణీత గడువు లోపల ఆమెతో రాజీపడే అవకాశం ఉండే రీతిలో విడాకులివ్వాలి. ఇబ్నీ ఉమర్ (ర'ది.అ.) తన భార్యకు ఋతు ప్రావకాలం (బహిష్టు సమయం)లో విడాకులిస్తే దైవప్రవక్త ('స'అస) క్రోధితులయ్యారు. స్త్రీలు పరిశుద్ధులుగా ఉన్నకాలంలో వారితో లైంగిక సంబంధం చేయకముందు విడాకులివ్వాలి అని బోధించారు, (స. బు'ఖారీ). ఇక్కడ పేర్కొన్న 'హదీస్' ఈ ఆయత్ వెలుగులో ఉంది. ఆ గడువును ఖచ్చితంగా లెక్కపెట్టాలి.

2) 'ఇద్దతీ కాలం పూర్తి అయ్యే వరకు స్త్రీలు తమ భర్త ఇంటిలోనే ఉండాలి. భర్త ఆమె అన్నవస్త్రాల ఖర్చులు భరించాలి.

3) అంటే అల్లాహ్ (సు.త.) వారి మధ్య మళ్ళీ ప్రేమ కలిగించవచ్చు మరియు వారు తిరిగి తమ వివాహబంధాన్ని స్థిరపరచుకోవచ్చు! అందుకే ఒకసారి ఒకే విడాకులివ్వడం ప్రోత్సహించబడింది. మరియు దాలా మంది వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం

2. ఇక వారి నిర్ణీత గడువు ముగిసినప్పుడు, వారిని ధర్మప్రకారంగా (వివాహబంధంలో) ఉంచుకోండి, లేదా ధర్మప్రకారంగా వారిని విడిచి పెట్టండి. మరియు మీలో న్యాయవంతులైన ఇద్దరు వ్యక్తులను సాక్షులుగా పెట్టుకోండి. మరియు అల్లాహ్ కొరకు సాక్ష్యం సరిగ్గా ఇవ్వండి. అల్లాహ్‌ను మరియు అంతిమ దినమును విశ్వసించే ప్రతి వ్యక్తి కొరకు, ఈ విధమైన ఉపదేశ మివ్వబడుతోంది. మరియు అల్లాహ్ యందు భయభక్తులు గలవానికి, ఆయన ముక్తిమార్గం చూపుతాడు.

3. మరియు ఆయన, అతనికి, అతడు ఊహించని దిక్కు నుండి జీవనోపాధిని ప్రసాదిస్తాడు. మరియు అల్లాహ్ మీద నమ్మకం ఉంచుకున్నవానికి ఆయనే చాలు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ తన పని పూర్తి చేసి తీరుతాడు.

ప్రకారం-ఈ ఆయత్ వెలుగులో-మూడు విడాకులు ఒకేసారివ్వడం నిషేధించబడింది. ఎందుకంటే మొదటి మరియు రెండవ విడాకు తరువాత వివాహాన్ని తిరిగి స్థిరపరచుకోవచ్చు! (ఫ'త్ అల్-ఖదీర్). ఒక స్త్రీకి అంతకు ముందు రెండు విడాకులివ్వబడి ఆ తరువాత మూడవ విడాకు ఇస్తే అప్పుడు ఆమె తన భర్త ఇంట్లో ఉండజాలదు. మరియు అలాంటి పరిస్థితిలో, ఆమె మరొక పురుషుణ్ణి వివాహమాడకముందు, తిరిగి తన మొదటి భర్తతో వివాహం కూడా చేసుకోజాలదు. ఇది ఫాతిమ బిన్తె ఖైస(ర. 'అన్నా)కు జరిగిన విషయంతో స్పష్టమవుతోంది. ఆమె భర్త ఆమెకు మూడవ సారి విడాకులిచ్చిన తరువాత ఆమె తన భర్త ఇంటి నుండి వెళ్ళిపోవ టానికి నిరాకరించింది. అప్పుడా విషయం దైవప్రవక్త ('స'అస) దగ్గరికి వస్తే అతనామెను, తన భర్త ఇల్లు విడవమని ఆజ్ఞాపించారు, (అ'హ్మద్, నసాయి).

వాస్తవానికి, అల్లాహ్ ప్రతిదానికి దాని విధి (ఖద్ర్) నిర్ణయించి ఉన్నాడు.

4. మరియు మీ స్త్రీలు ఋతుస్రావపు వయస్సు గడిచిపోయినవారైతే లేక మీకు దానిని గురించి ఎలాంటి అనుమానం ఉంటే; లేక వారి ఋతుస్రావం ఇంకా ప్రారంభంకానివారైతే, అలాంటి వారి గడువు మూడు మాసాలు. ⁴ మరియు గర్భవతులైన స్త్రీల గడువు వారి కాన్య అయ్యే వరకు. ⁵ మరియు అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు గలవానికి ఆయన, అతని వ్యవహారంలో సౌలభ్యం కలిగిస్తాడు.

5. ఇది అల్లాహ్ ఆజ్ఞ, ఆయన దానిని మీపై అవతరింపజేశాడు. మరియు ఎవడైతే అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉంటాడో, ఆయన అతని పాపాలను తొలగిస్తాడు. మరియు అతని ప్రతిఫలాన్ని అధికం చేస్తాడు.

6. (నిర్ణీత గడువు కాలంలో) మీ శక్తి మేరకు, మీరు నివసించే చోటనే, వారిని కూడా నివసించ నివ్వండి. మరియు వారిని ఇబ్బందులకు గురిచేయడానికి వారిని బాధించకండి. మరియు వారు గర్భవతులైతే, వారు ప్రసవించేవరకు వారి మీద ఖర్చుపెట్టండి. ఒకవేళ వారు మీ బిడ్డకు పాలుపడుతున్నట్లైతే వారికి వారి ప్రతిఫలం ఇవ్వండి. దాని కొరకు మీరు ధర్మసమ్మతంగా మీ మధ్య సంప్రదించులు చేసుకోండి. ఒకవేళ మీకు దాని (పాలిచ్చే) విషయంలో ఇబ్బందులు కలిగితే, (తండ్రి) మరొక స్త్రీతో (బిడ్డకు) పాలిప్పించవచ్చు!

7. సంపన్నుడైన వ్యక్తి తన ఆర్థిక స్తోమత ప్రకారం ఖర్చుపెట్టాలి. మరియు తక్కువ జీవనోపాధి గల వ్యక్తి అల్లాహ్ తనకు

4) ఋతుస్రావం ప్రారంభంకాని స్త్రీలకు మరియు ఋతుస్రావం ఆగిపోయిన స్త్రీలకు వేచి ఉండే గడువు మూడు నెలలు.

5) గర్భవతులైన స్త్రీలగడువు - విడాకు లివ్వబడినా లేక భర్తమరణించినా - ప్రసవించేవరకు! అలాంటి ప్రసవం విడాకుల తరువాత లేక భర్త మరణించిన రెండవ రోజే అయినా సరే! ఈ విషయం 'హదీసలలో' కూడా ఉంది. (బుఖారీ, ముస్లిం). ఇతర స్త్రీలు భర్త మరణించిన తరువాత నాలుగు మాసాల పది రోజులు వేచి ఉండాలి. (2:234).

ప్రసాదించిన విధంగా ఖర్చుపెట్టాలి. అల్లాహ్ ఏ వ్యక్తిపై కూడా అతనికి ప్రసాదించిన దానికంటే మించిన భారం వేయడు. ⁶ అల్లాహ్ కష్టం తరువాత సుఖం కూడా కలిగిస్తాడు.

8. మరియు ఎన్నో నగరవాసులు, తమ ప్రభువు మరియు ఆయన ప్రవక్తల ఆజ్ఞలను తిరస్కరించారు. అప్పుడు మేము వాటి ప్రజల నుండి కఠినంగా లెక్క తీసుకున్నాము. మరియు వారికి తీవ్రమైన శిక్షను సిద్ధపరిచాము.

9. కావున వారు తమ వ్యవహారాల దుష్టఫలితాన్ని రుచి చూశారు. ⁷ మరియు వారి వ్యవహారాల పర్యవసానం నష్టమే!

10. అల్లాహ్ వారి కొరకు కఠినమైన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాడు. కావున విశ్వాసులైన బుద్ధిమంతులారా! అల్లాహ్ పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. వాస్తవానికి అల్లాహ్ మీ వద్దకు హితబోధను (ఖుర్ఆన్ ను) అవతరింపజేశాడు.

11. ఒక ప్రవక్తను కూడా! అతను మీకు స్పష్టమైన అల్లాహ్ సూచనలను (ఆయాతీలను) వినిపిస్తున్నాడు. ⁸ అది, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారిని అంధకారాల నుండి వెలుగులోనికి తీసుకురావటానికి. మరియు అల్లాహ్ ను విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారిని, ఆయన క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. అక్కడ వారు శాశ్వతంగా కలకాలం ఉంటారు. వాస్తవానికి అల్లాహ్ అలాంటి వ్యక్తి కొరకు ఉత్తమ జీవనోపాధిని ప్రసాదించాడు.

12. అల్లాహ్ యే సప్తాకాశాలను మరియు వాటిని పోలిన భూమండలాన్ని సృష్టించి, వాటి మధ్య ఆయన తన ఆదేశాలను అవతరింప జేస్తూ వుంటాడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు మరియు వాస్తవానికి అల్లాహ్ తన జ్ఞానంతో ప్రతిదానిని పరివేష్టించి వున్నాడని మీరు తెలుసుకోవటానికి. (7/8)

6) చూడండి, 2:233.

7) చూడండి, 64:5.

8) ఇక్కడ ప్రవక్త అంటే ము'హమ్మద్ ('స'అస).

66. సూరహ్ అత్-త'హీమ్

అత్-త'హీమ్: నిషేధించటం. ఈ చిన్నచిన్న మదీనా సూరాహ్ (57-66)లలో ఇది 10వది మరియు చివరిది. ఇది దాదాపు 7వ హిజ్రీలో మదీనాలో అవతరింపజేయబడింది.

దైవప్రవక్త ('స'అస) తమ భార్యలలో ఒకామె 'జైనబ్ బింతె జ'హష్ (ర.'అన్నా) ఇంటికి పోయి నప్పుడు, అక్కడ తేనె త్రాగేవారు మరియు అక్కడ కొంత ఎక్కువకాలం ఆగేవారు. ఈ విషయం 'అయి'షహ్ మరియు 'హ'ఫ్ఫ (ర.'అన్నా)లకు, సహించరానిదయ్యింది. ఈ విషయాన్ని వారు మాన్పించదలచి, ఒక రోజు దైవప్రవక్త ('స'అస), 'జైనబ్ బింతె జ'హష్ (ర.'అన్నా), ఇంటి నుండి వారిలో ఒకామె ఇంటికి రాగానే ఆమె: 'ఓ దైవప్రవక్త ('స'అస) మీ నోటి నుండి మ'గావీర్ (దుర్వాసన గల ఒక పువ్వు) వాసన వస్తుందేమిటి?' అని అన్నది. దానికి దైవప్రవక్త ('స'అస): 'నేను తేనె మాత్రమే త్రాగాను! అల్లాహ్ (సు.త.) సాక్షిగా ఇకముందు నేను తేనె త్రాగను.' అని దానిని తమపై నిషేధించుకున్నారు. ఆ సందర్భంలో ఈ ఆయతులు అవతరింపజేయబడ్డాయి, ('స. బు'ఖారీ). 12 ఆయతులున్న ఈ సూరహ్ పేరు మొదటి ఆయత్ నుండి తీసుకోబడింది.

అనంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1.* ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్ నీకు ధర్మ సమ్మతం చేసిన దానిని నీవు ఎందుకు నిషేధించు కుంటున్నావు? ¹ నీవు నీ భార్యల ప్రసన్నతను కోరుతున్నావా? మరియు అల్లాహ్ క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.

2. వాస్తవానికి అల్లాహ్ మీ ప్రమాణాల పరిహారం పద్ధతి మీకు నిర్దేశించాడు. ² మరియు అల్లాహ్ యే మీ యజమాని. మరియు ఆయన సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేకవంతుడు.

1) ఈ ఆయత్ ద్వారా విశదమయ్యేదేమిటంటే దైవ ప్రవక్త ('స'అస)కుకూడా అల్లాహ్ (సు.త.) 'హలాల్ చేసిన దానిని 'హరాం చేసే అధికారం లేదు.

2) ప్రమాణాలకు పరిహారం ఇచ్చే విధానానికై చూడండి, 5:89. దైవప్రవక్త ('స'అస) కూడా పై ఆయత్ అవతరింపజేయబడిన తరువాత అదే విధంగా పరిహారం ఇచ్చారు, (ఫ'త్తీ అల్-ఖదీర్) ఇంకా చూడండి, 2:224.

3. మరియు (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) ప్రవక్త తన భార్యలలో ఒకామెకు ³ రహస్యంగా ఒక విషయం చెప్పగా ఆమె దానిని (ఆ రహస్యాన్ని) మరొకామెకు ⁴ చెప్పింది మరియు అల్లాహ్ అతనికి (ప్రవక్తకు) ఆ విషయాన్ని తెలియ జేశాడు. (వాస్తవానికి) అతను (ప్రవక్త) ఆ విషయాన్ని (మొదటి) ఆమెకు కొంత తెలిపి, మరికొంత తెలుప లేదు. ఇక అతను (ప్రవక్త, మొదటి) ఆమెకు దానిని (రహస్యం బయట పడిన సంగతిని) తెలిపి నప్పుడు, ఆమె (ఆశ్చర్యపోతూ) అతనితో ఇలా అడిగింది: "ఇది నీకు ఎవరు తెలిపారు?" అతను జవాబిచ్చాడు: "నాకు ఈ విషయం ఆ సర్వజ్ఞుడు, ఆ సర్వం తెలిసినవాడు తెలిపాడు." ⁵

3) 'హ'ఫ్ఫ (ర.'అన్నా).

4) 'అయి'షహ్ (ర.'అన్నా).

5) ఖుర్ఆన్ మాత్రమే కాక ఇతర విషయాలు కూడా దైవప్రవక్త ('స'అస)కు దివ్యజ్ఞానం ద్వారా తెలియజేయబడేవి.

4. (ఆ ఇద్దరు స్త్రీలతో ఇలా అనబడింది):
"ఒకవేళ మీరిద్దరూ అల్లాహ్ వైపునకు
పశ్చాత్తాపంతో మరలితే (అది మీ మేలుకే),
వాస్తవానికి మీ ఇద్దరి హృదయాలు (ఋజు
మార్గం నుండి) తొలగిపోయాయి. ఒకవేళ
మీరిద్దరు ప్రవక్తకు విరోధంగా పోతే!
నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ అతని సంరక్షకుడు
మరియు జిబ్రీల్ మరియు సత్తురుషులైన
విశ్వాసులు అతని (సహాయకులు). మరియు
దేవదూతలందరు కూడా అతని సహాయ
కులని (తెలుసుకోండి).

5. "ఒకవేళ అతను (ము'హమ్మద్) మీ
అందరికీ విడాకులిస్తే! అల్లాహ్, మీకు
బదులుగా, మీకంటే మంచి భార్యలను,
అతనికి (ప్రవక్తకు) ప్రసాదించగలడు! వారు
మంచి ముస్లింలు, విశ్వాసులు, భక్తిపరులు,
పశ్చాత్తాప పడేవారు, (అల్లాహ్ ను) ఆరాధించే
వారు, వలసపోయే (ఉపవాసాలు చేసే) ⁶
వారు అయిన, విధవలు లేదా కన్యలు అయి
ఉంటారు!" ⁷

6. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు మిమ్మల్ని
మరియు మీ కుటుంబం వారిని, మానవులు
మరియు రాళ్ళు ఇంధనం కాబోయే నరకాగ్ని
నుండి కాపాడుకోండి! ⁸ దానిపై ఎంతో

6) సాఇ"హత్ కై చూడండి, 9:112.

7) దైవప్రవక్త ('స'అస) భార్య (ర.'అన్తమ్) లలో
కేవలం 'అయి'షహ్ (ర.'అన్తా) మాత్రమే కన్య,
'జైనబ్ బిన్తె జహాష్ (ర.'అన్తా) విడాకురాలు
మరియు మిగతా భార్యలందరూ విధవలు.
అతను ఏ భార్యకు కూడా విడాకులివ్వలేదు.

8) ఇక్కడ విశ్వాసులతో: 'మీరు మీ ఇంటి వారికి
ఇస్లాం బోధించండి మరియు సద్వర్తనులుగా
ఉండటానికి తగిన శిక్షణ ఇవ్వండి. బిడ్డ ఏడు

బలిష్ఠులూ, కఠినులూ అయిన దేవదూతలు
నియమింపబడి ఉంటారు. వారు అల్లాహ్
ఇచ్చిన ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించరు మరియు
వారికిచ్చిన ఆజ్ఞలనే నెరవేరుస్తూ ఉంటారు.

7. ఓ సత్యతిరస్కారులారా! ఈ రోజు మీరు
సాకులు చెప్పకండి. నిశ్చయంగా, మీరు
చేస్తూ ఉండిన కర్మలకు, తగిన ప్రతిఫలమే
మీకు ఇవ్వబడుతోంది.

8. ఓ విశ్వాసులారా! మీరు అల్లాహ్
వైపునకు మనఃపూర్వకమైన పశ్చాత్తాపంతో,
క్షమాపణ కోరకు మరలితే! ⁹ మీ ప్రభువు మీ
పాపాలను తొలగించి, మిమ్మల్ని క్రింద
సెలయేళ్ళు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో
ప్రవేశింప జేస్తాడు; ఆ రోజు అల్లాహ్ తన
ప్రవక్తను మరియు అతనితోపాటు
విశ్వసించిన వారిని అవమానం పాలు
చేయడు. వారి కాంతి, వారి ముందు మరియు
వారి కుడి వైపు నుండి ప్రసరిస్తూ ఉంటుంది. ¹⁰

సంవత్సరాల వాడు అయినప్పుడు నమాజ్
చేయటానికి ప్రోత్సహించండి. పది
సంవత్సరాల వయస్సులో నమాజ్
చేయకుంటే శిక్షించండి.' (అబూ-దావూద్,
తిర్మిజీ). ఇదే విధంగా ఉపవాసాల కోసం
మరియు మంచి పనుల కోసం ప్రోత్స
హించండి. నరకానికై చూడండి, 74:27.

9) మనఃపూర్వక పశ్చాత్తాపం అంటే: (1) తాము
చేసిన పాపాన్ని వదులుకోవాలి. (2) అల్లాహ్
(సు.త.) ముందు వినములై పశ్చాత్తాప
పడాలి. (3) మరల దానిని చేయకుండా
ఉండాలి. (4) ఒకవేళ దాని సంబంధం
మానవులతో ఉంటే, ఎవరి హక్కుకు హాని
కలిగిందో, అతనితో క్షమాపణ కోరుకోవాలి.
కేవలం నోటితో పశ్చాత్తాపపడితే సరిపోదు.

10) చూడండి, 57:12-13.

వారు ఇలా ప్రార్థిస్తారు: "ఓ మా ప్రభూ! మా కాంతిని మా కొరకు పరిపూర్ణంచేయి మరియు మమ్మల్ని క్షమించు. నిశ్చయంగా, నీవే ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడవు!"

9. ఓ ప్రవక్తా! నీవు సత్యతిరస్కారులతో మరియు కపట విశ్వాసులతో ధర్మయుద్ధం చెయ్యి, మరియు వారి విషయంలో కఠినంగా వ్యవహరించు. మరియు వారి ఆశ్రయం నరకమే! అది అతిదెడ్డ గమ్యస్థానం.¹¹

10. సత్యతిరస్కారుల విషయంలో అల్లాహ్ నూ'హ్ భార్య మరియు లూత్ భార్యల ఉదాహరణలను ఇచ్చాడు.¹² ఆ ఇద్దరు స్త్రీలు మా సత్పురుషులైన మా ఇద్దరు దాసుల (వివాహ) బంధంలో ఉండిరి. కాని ఆ ఇద్దరు స్త్రీలు వారిద్దరిని మోసగించారు. కావున వారిద్దరు, ఆ ఇద్దరు స్త్రీల విషయంలో అల్లాహ్ ముందు (పరలోకంలో) ఏ విధంగాను సహాయ పడలేరు.¹³ మరియు (తీర్పు దినమున) వారితో: "నరకాగ్నిలో ప్రవేశించే వారితో సహా మీరిద్దరు స్త్రీలు కూడా ప్రవేశించండి!" అని చెప్పబడుతుంది.

11. మరియు అల్లాహ్, విశ్వసించినవారిలో ఫిర్'బెన్ భార్యను ఉదాహరణగా

11) చూడండి, 9:73 సత్యతిరస్కారుల మరియు కపట విశ్వాసుల గమ్యస్థానం నరకమే!

12) లూత్ (అ.స.) భార్య విషయానికై చూడండి, 7:83 మరియు 11:81. నూ'హ్ (అ.స.) భార్యను గురించి కేవలం ఇక్కడ మాత్రమే చెప్పబడింది. వీరిద్దరు చెడు నడవడిక, చెడు చరిత్ర వారు కారు, కానీ సత్యతిరస్కారులు.

13) సత్యతిరస్కారులు దగ్గరి బంధువులైనా వారితో సంబంధాలు తెంపుకోవాలి. చూ. 11:46.

పేర్కొన్నాడు.¹⁴ ఆమె ఇలా అన్న విషయం (జ్ఞాపకం చేసుకోండి): "ఓ నా ప్రభూ! నా కొరకు నీ వద్ద స్వర్గంలో ఒక గృహాన్ని నిర్మించు! మరియు నన్ను, ఫిర్'బెన్ మరియు అతని చేష్టల నుండి కాపాడు మరియు నన్ను ఈ దుర్మార్గ జాతివారి నుండి కాపాడు."

12. మరియు 'ఇబ్రాహీం కుమార్తె మర్యమ్ను¹⁵ (కూడా ఉదాహరణగా పేర్కొన్నాడు) ఆమె తన శిలాన్ని కాపాడు కున్నది. మరియు మేము ఆమెలోకి మా (తరపు నుండి) జీవం (ఆత్మ) ఉదాము.¹⁶ మరియు ఆమె తన ప్రభువు సమాచారాలను మరియు ఆయన గ్రంథాలను, సత్యాలని ధ్వంసపరిచింది మరియు ఆమె భక్తిపరులలో చేరిపోయింది.¹⁷

14) చూడండి, 28:9.

15) చూడండి, 3:33.

16) చూడండి, 21:91.

17) స్త్రీలందరిలో 'ఖదీజా బింత్ 'ఖువైలీద్, ఫాతిమా, మర్యం మరియు ఫిర్'బెన్ భార్య ఆసియహ్ (ర'ది.అన్ఘమ్)లు, అతి ఉత్తమమైన వారు. (ముస్సద్ అ'హ్మద్). మరొక 'హదీస్': చాలా మంది పురుషులు పరిపూర్ణతకు చేరుకున్నారు. కాని స్త్రీలలో కేవలం ఫిర్'బెన్ భార్య ఆసియహ్ మరియు 'ఇబ్రాహీం కూతురు మర్యం (ర'ది.అన్ఘమ్) లు పరిపూర్ణతకు చేరుకున్నారు. మరియు 'ఆయి'షహ్ (ర.'అన్ఘా) యొక్క ఔన్నత్యం ఇతర స్త్రీలపై సరిదిక్కు ఇతర ఆహారంపై ఉన్నట్లు ఉంది. ('సహీ'హ్ బు'ఖారీ).
